

Loodan, et võimalus õppida koolis, mis on lisaks õppekorraldusele ruumiliselt läbimõeldud ja ainulaadne, võib olla isegi intrigeeriv ja radikaalne.

RALF LÕOKE, arhitekt
LK 5

Esimest korda kooliteel

Sakala avaldab Viljandi maal tänava esimesse klassi astuvate laste nimed.

LK 6

Hauasammas kütab kirgi

Eelmisel kahel suvel Viljandi vabussõdalaste matmiskohas tehtud renoveerimistööd võivad jääda pooleli, sest muinsuskaitse ei luba hauaplatsi keskset sammast uue vastu vahetada.

LK 4

VILJANDI RAND

Linn tahaks järvepalli muda kaevamise eest lina taha peita

MARKO SUURMÄGI
marko.suurmagi@ajaleht.ee

Mudase Viljandi ranna korrastamise eest küsivad ettevõtjad peaaegu kolm korda suurema summa, kui linna rahakott kannataks. Rekordiline hinnavahe soovi ja tegelikkuse vahel ei tulnud linnajuhtidele aga sugugi ootamatult.

Kui Viljandi kuulutas välja riigihanke konkursi mudapumpaja leidmiseks, ütles linnapea Loit Kivistik, et raha on selleks tööks ehk 120 000 eurot. Kui konkurs lõppes, oli laekunud kolm hinnapakumist ning nende seast soodsaim oli 318 192 eurot.

Ehkki soovide ja tegelikkuse vahele jääb ligi 200 000 eurot, ei üllatanud raekotta tulnud pakumiste suurused linnajuhte sugugi ning ranna puhastamisest ei kavatse nad loobuda. Muuta tuleb lihtsalt tehnoloogiat, kuid seda ei lubanud keskkonnaamet teha enne, kui saab selgeks järve seisukohast kõige leebema töö tegemise hind.

Kolmapäeval koostaski Viljandi keskkonnaspetsialist Inga Nõmmik keskkonnaametile kirja, milles linnavalitsus palub riigiametilt luba muuta töö tehnoloogiat. Ehkki garantiid ei ole, on suur tõenäosus, et kavandatud teistmoodi toimetades saaks ranna ikkagi puhastada.

Tammide asemel tekstiil

Suve keskel korraldas linnavalitsus töömeeste leidmiseks konkursi, andes teada, et kogu kaevandamisele minev 5000 ruutmeetri suurune ala tuleks enne ekskavaatorite käivitamist veest tühjaks pumbata. Selleks oleks vaja tuua järve suured veega täidetavad tammid, need randa uputada ning nende vahele jääv ala tühjaks pumbata.

Nüüd pöördub linnavalitsus riigiametnike poole palvega kasutada järves spetsiaalset kangast. See muudaks ettevõtmise odavamaks, sest pumpamine jääks ära. Linnajuhtid oleksid kohe sellise tehnoloogia kasuks otsustanud, kuid ei saanud selleks luba.

Keskkonnaameti Pärnu-Viljandi regiooni juht Sulev Vare ütles, et kui linnavalitsuse kiri nendeni jõuab, kaaluvad nad kindlasti alternatiivse meetodi lubamist. Vare teatas, et amet ei välista odavama töövõtte lubamist, kui seda ei tee keskkonnamõjude hindamine.

Inga Nõmmiku kinnitust mööda lubab hindamisakt odavama tehnoloogia kasutamist. «Kõige hullemaks on mõjude hindamisel nimetatud seda, kui üldse midagi ei tehtaks,» lisas ta.

Järvepall aitab ujujaid

Rannast muda pumpamist hakkas linn kavandama juba kolm aastat tagasi, sest Viljandi järve ujumisala muutus puhkajatele ebameeldivaks. Ujumisala põhja katab muda ja seal kasvavad veetaimed, millesse suplejad takerduvad. Esialgu kiire tööna kavandatud muda väljapumpamine ja liiva asemele toomine takerdus, sest keskkonnaamet nõudis põhjalikke uuringuid ning selle käigus jõudis avalikkuse teadvusesse, et järves elab üliharuldane järvepall, kellele ei tohi viga teha.

Algul linnajuhtidele ebameeldiva üllatusena tundunud vetikas osutus peatselt väga kasulikuks, sest kogu töö saab ära teha selle elukeskkonna parandamise sildi all ning selleks on ka riigilt 100 000 eurot saadud. Tuleb vaid jälgida, et töö käigus ei saaks järvepall viga. Muda väljapumpamise ala on pisut muudetud, see jääb praeguse laste mänguväljaku ja paadisildade vahele.

Sulev Vare selgitusel oleks järvepalli seisukohast kuivtehnoloogia kõige parem, sest muda saaks kohe rannast ära ve-

Viljandi järve ilu lõpeb suvitaja jaoks tavaliselt siis, kui ta üritab rannas ujuma minna. Ujumisala põhi on kaetud paksu muda ja veetaimedega.

ELMO RIIG

dada ning järve veekvaliteet ei halveneks. Samuti oleks ujumisalale lihtsam liiva tuua.

Märg tehnoloogia tähendab aga seda, et kogu tööala ümbritsetakse tekstiiliga, mis laseb vee küll läbi, ent hoiab kaevamisega põhjast üles kerkiva sette kindlalt ühes kohas. Vare

ütlemist mööda on oluline, et põhjast kerkiv hõljum ei satuks järvepalli elupiirkonda.

Liivase või kruusase põhja loomine on järvepalli seisukohast väga tähtis, sest just niisugustes tingimustes meeldib sellele vetikale elada.

Inga Nõmmiku sõnul on en-

Nüüd, mil matmispaiga tähtsaim element mõjub kvaliteetsest graniidist tähiste ja äärste keskel võõrkehana, enam taganemisteed pole.

Sakala juhtkiri

ILM

Täna on vahelduva pilvisusega ilm. Mitmel pool sajab hoovihma. Puhub muutliku suunaga tuul kiirusega 1–6 meetrit sekundis. Sooja on 18–21 kraadi. Viljandi järve vee temperatuur oli eile pärastlõunal 19 kraadi. Päike tõuseb Viljandis kell 6.12 ja loojub kell 20.22.

VILJANDIS

Tuletõrjujad võistlevad

Täna kell 10 algab linnastaadionil tuletõrjujate võistluse «Pritsu karikas» viies etapp.

Kontsertmõtisklus

Täna kell 15 kogunevad praegused ja endised haridustöötajad, õpilased ja lapsevanemad ning linnakodanikud, kellele kooliaasta algusega saabub uus elurütm, Jaani kirikusse algavale kooliaastale pühendatud kontsertmõtisklusele. Musitseerib vokaalkvartett Improloo koosseisus Aare Kruusimäe, Rene Keldo, Juss Tamm ja Priit Lehto.

Monoteater aidas

Täna kell 19 toob Jan Uuspõld pärimusmuusika aidas lavale musta huumoriga võrtsitatud loo «Külm lugu».

EESTIS

Keskpäevamuusika

Täna kell 12.15 esineb Tartu Jaani kirikus keskpäevamuusika veerandtundide sarjas pianist Tanel Joamets.

9 771406 401012 ISSN 1406-4014

ARVAMUS

Peatoimetaja HANS VÄRE, arvamustoimetaja KARL-EDUARD SALUMÄE

JUHTKIRI

Taganemisteed ei ole

Muinsuskaitseametnikul on õigus, kui ta ütleb, et Viljandi Vanal kalmistul asuva Vabadussõjas langenute matmispaiga hauasamba väljavahetamine on põhimõtteline küsimus, mis puudutab tervet Eestit.

Laulva revolutsiooni ajal taastatud mälestised, olgu nad siis hästi või mitte nii hästi tehtud, on aja märgid ning neil on omaette väärtus. Rikkust kogudes sammaste ja kivide järkjärguline vägevamate vastu väljavahetamine ei tohi muudatada normiks.

Niisiis tuleb mõista muinsuskaitsete muret, et lubades Viljandis kehvast dolomiidist samba asemele uue ja parema paigaldada, pääseb pretseendi loomisega paisu tagant valda midagi väga ohtlikku.

Peab nõustuma seisukohaga, et vastust vajab küsimus, kuidas suhtuda revolutsiooni päevil tehtud rekonstruktsioonidesse. Samal ajal on aga vaja mõista, et mis puudutab Vanal kalmistul asuvat matmispaika, on asjade üle arutamise aeg ilmselgelt maha magatud. 42 hauatähise ning platsi ääriise väljavahetamiseks on varem kõik vajaminevad load saadud ning tööd tehtud. Nüüd, mil matmispaiga tähtsaim element mõjub kvaliteetsest graniidist tähistest ja ääristest keskel võõrkehana, enam taganemisteed pole.

Hauaplats peab moodustama teraviku ning komplekselt tulebki seda käsitleda. Praegu on asi hauaplatsil harmoonilisusest nii kaugel, et sinnapaika seda jätta ei saa. Ainus variant on hauasammas välja vahetada.

Tõsi, et seda teha saaks, tuleb kõigepealt ületada mõned seadustest tingitud tõkked. Kuid nende taha asi jääda ei tohiks.

REPLIIK

Kuidas töö, nõnda palk

See parastav-nägutav vanasõna tuli mõtteisese, kui lugesin vast avaldatud uuringust, et Eestis planeeritakse tänava kõige suuremat, 23-protsendilist palgatõusu tippjuhtidele. Lätis on tippjuhtide 24-protsendiline palgatõus juba seljataga ja planeeritakse veel 11-protsendilist.

Palgainfo agentuuri ja CV-Online'i korraldatud uuringust selgub ka, et kõige väiksemat palgatõusu planeeritakse sõidukijuhtidele, lihttöölisele ning tootmise ja logistikaga seotud ametnikele, vastavalt kolm, viis ja seitse protsenti.

Kus juba on, sinna voolab ohtralt juurde, palgapäevast palgapäevani täpselt omadega välja tulevatel tööesilastel aga helgemat homset ei terenda.

Uudised pankade suurtest kasumitest kõneleksid mulle justkui sellest, et raha liigubki raha poole ning küllus tõmbab küllust ja pisku kaotab vähimagi. Kõrvuti elavad rahamaailm ja rahata maailm ning töö ja palga seos on üsna svaline, sõltudes peamiselt sellest, kas töötatakse raha- või rahata maailmas.

KAIE MÕLTER

Sakala
433 0041

Üks äärmiselt õige valesti tehtud otsus

VILJANDI VOLIKOGU otsus võtta uue kunsti muuseumilt talle antud kinnistu käest ära on reaalset elu silmas pidades äärmiselt õige, kuid seda ei oleks saanud teha rumalamalt, kui kolmapäevasel istungil.

Volikogu opositsioon esitas täiesti õige küsimuse: miks peab nii olulise otsuse tegema erakorraliselt? Miks ei võinud linnavalitsus käituda normaalselt ehk anda vähemalt kaks nädalat aega, et iga volikogu liige ja asjassepuutuv inimene saaks end eelnõuga kurssi viia ning selle enesele korralikult selgeks teha?

Volikogu ees eelnõu kaitsnud linnaapea Loit Kivistik tõi välja mitu põhjust, miks läks nii, nagu läks. Kõigile neile saaks vastu vaielda.

Esiteks. Viis aastat tagasi muuseumiga sõlmitud leping nägi ette, et selle hoone peab valmis olema tänava 1. juuniks. Kõik võivad ise veenduda, et maja on veel hullemas seisus kui 2008. aastal ning muuseumi seal pole. Lepingu valutuks lõpetamiseks on linnal alates 1. juunist aega pool aastat. Kui maja äravõtmine järgmiseks aastaks jätta, tuleb linnaapea selgitust mööda palju rohkem keerulist juriidilist asjaajamist.

Augustist kaugemale ei soovitud lepingu lõpetamist lükata, sest septembris on volikogul viimane ja tavapärasest erinev istung, oktoobris on valimised ning novembris tegelevad poliitikud uute linnaajuhtide ametisse seadmise. Esimene pärisistung paistab alles detsembris.

Põhjendus on küll usutav, aga tähendab ühtlasi, et 27 volikogu liiget peetakse septembris töövõimetuks. Olen täiesti veendunud, et volikogu on järgmiselgi kuul võimeline tähtsaid otsuseid langetama ning tema lõpupeole võib eelneda ka üks tunnine töötegemise aeg.

Liati oli Mark Soosaarega sõlmitud leping linnavalitsuse liikmetele ja ametnikele pidevalt kättesaadav. Seega ei saanud lepingus olev kuupäev tulla üllatusena ning ettevalmistusi oleks võinud teha kogu suve.

TEGELIK PÕHJUS, miks lepingu lõpetamisega nii kiireks läks, et mõttest otsustamiseni kulus vaevalt nädal, oli kindlasti asjaolu, et volikogu eelar-

MARKO SUURMÄGI

Sakala
433 0042

10. juulil kohtusid Viljandis Linnu tänav 4 majas näituse avamisel uue kunsti muuseumi juht Mark Soosaar ja Viljandi linnaapea Loit Kivistik. Fotot on näha, kuidas nad juttu puhuvad. Paraku jäi neil sellest juttust väga erinev arusaam.

ELMO RIG

vekomisjon saatis kuu peale linnavalitsuse kava rentida sotsiaalmaja tarbeks Leola ärikeskuse ruumid ning samal ajal kohustati linna tegevjuhte tegelema ettevalmistustega, et sotsiaalkeskus tuleks Linnu tänav 4 majja.

Nädal enne volikogu istungit peetud komisjoni koosolekul selgus aga, et kohe järgmisel päeval ei olegi võimalik raekoja naabermajja mõõtma minna, sest see on käest ära antud. Et enne valimisi midagi ära teha saaks, tuli lepingu lõpetamise eelnõu kiirkorras volikokku viia.

Eesmärk pühitses abinõu. Nii unustatigi viisakas ja demokraatlik käitumine. Asjaosalistega ei räägitud ning suurt osa volikogu liikmeid teemasse ei pühendatud. Na-

line eelnõu on äkitselt tekkinud.

Palju segadust tekitab ka linnavalitsuse ja uue kunsti muuseumi vaheline varasem suhtlus. Nimelt pöördus Mark Soosaar juba eelmise aasta lõpul linnaajuhtide poole taotlusega, et hoonestusõiguse leping üle vaadataks ning muuseumile maja ehitamiseks ajapikendust antaks. Veebruaris saatis linnavalitsus Soosaarele kirja, milles lubas, et volikogu arutab seda teemat aprillis.

NAGU LINNAPEA NÜÜD selgitas, lootis ta veebruaris, et aprilliks saab selgeks, kuidas ja millele Euroopa Liit järgmisel kuul aastal toetusraha jagab ning kas muuseumil on õhkörn võimalus abi saada.

Aprilliks polnud aga miski selge ja pole seniajani. Soosaarele aga arutelu ärajätmise kohta mingit selgitust ei antud. 10. juulil kohtusid Mark Soosaar ja Loit Kivistik Linnu tänav 4 majas näituse avamisel. Meeleolu oli lõbus nagu tore dale üritusele kohane. Sakala fotograafi jäädvustatud fotodelt on näha, kuidas nad juttu puhuvad. Paraku jäi neile juttust väga erinev arusaam.

Soosaare veendumuse kohaselt lubas linnaapea talle, et enne aasta lõppu lepingu lõpetamist kõneks ei võeta. Linnaapea olevat aga oma sõnul rääkinud ideedest, mis linnal majajaga plaanis on, ning mingeid lubadusi polnud ta andnud.

SOOSAAR USUB, et küll ta muuseumi ehitamiseks raha saab — tuleb ainult oodata. Linnaapea avaldas volikogus selget arvamust, et uue kunsti muuseumi jaoks raha ei leita. Keda uskuda?

Mina usun linnaapead. Ja sellest usust lähtudes on täiesti õige, et õnnetu hoone tagasi võetakse, eriti olukorras, kus linnal on idee, kuidas seda päästa. Meil ei ole aega veel kuus aastat oodata, kas abiraha tuleb. See, et linn ja riik on muuseumi arendamiseks panustanud ligi 130 000 eurot, pole siinjuures mingi argument. Elu on riske täis ja kõigil meil on raha vahel aia taha läinud.

Kogu protsess oleks aga võinud kulgeda soliidiselt, vastaspoolele selgelt silma vaadates. Praeguse asjaajamise puhul jääb tunne, nagu oleks linn oma maja salaja tagasi varastanud.

”**Eesmärk pühitses abinõu. Nii unustatigi viisakas ja demokraatlik käitumine.**”

gu ütlevad opositsiooni liikmed, avastasid nad alles paar päeva enne istungit oma elektroonilisest kirjastist, et sel-

PRÄÄNIK

Neljapäeval jõudis lõpule Kolga-Jaani ja Pajusi valla ühise veevärgi ja kanalisatsioonisüsteemi rekonstrueerimine.

PIITS

Viljandimaal on viimasel ajal toime pandud palju vargusi.

UUDISED

Toimetaja MARKO SUURMÄGI, 433 0042, sakala@ajaleht.ee

12

2. septembrist hakkavad Viljandimaal bussid taas sõitma 12 liinil, mis koolivaheajaks käigust maha võeti. Taas alustavad liinil number 7, 12, 13, 16, 21, 36A, 43A, 54, 56, 66, 67 ja 68.

Vargad viisid mett ja paadimootori

Politsei on saanud teate kolme varguse kohta, mis on toime pandud kolmel järjestikusel päeval maakonna eri otses.

Pühapäeval varastati Kolga-Jaani vallas Oiu sadamast paadimootor Honda, viieliitrine kanister kütusega, kütusepaak ja kuuskantvõtmete komplekt. Kahju on 4500 eurot.

Esmaspäeval varastati Tarvastu vallas Mustlas Posti tänava elumaja köögist rahakott koos sularaha ja isiklike dokumentidega. Kahju on 400 eurot.

Teisipäeval varastati Viiratsi vallas Verilaske külas talu kõrvalhoonest võsalõikur Shindaiwa, 84 kilogrammi mett ja 220 eurot sularaha. Kahju on 1510 eurot. (Sakala)

Kolga-Jaani vallas lõppesid veetööd

Kolga-Jaani vallas lõppesid eile veevärgitööd, mille tulemusena remonditi koguni kolmes vallas 30 kilomeetri jagu veetorustikku ning uuendati joogi- ja reovee jaamu.

Lisaks Kolga-Jaani vallale tehti töid ka Põltsamaa ja Pajusi vallas ning maksma läks see kõik 8,4 miljonit eurot, millest viis miljonit andis keskkonnainvesteeringute keskus.

Osatüingu Põltsamaa Vallavara eestvedamisel korrastati veetaristu Adavere, Kolga-Jaani ja Kamari alevikus ning Leie, Lustivere, Esku, Pisisaare ja Vägari külas.

«Tänu elluviidud projektile on Kolga-Jaani aleviku ja Leie küla elanikele tagatud teenus võrdväärselt suurlinnade inimestega. Torudes voolab puhas vesi ja enam ei reostata Eesti loodust,» ütles Kolga-Jaani vallavanem Kalevi Kaur. Töö tulemusena vähendati ka veetrasside kadusid.

Koos inimeste heaolu tõstmisega parandab valdade ettevõtmise ka keskkonda, sest kulunud torustike uuendamisega väheneb veekadu ning pinna- ja põhjavee kahjustamine reoveega. (Sakala)

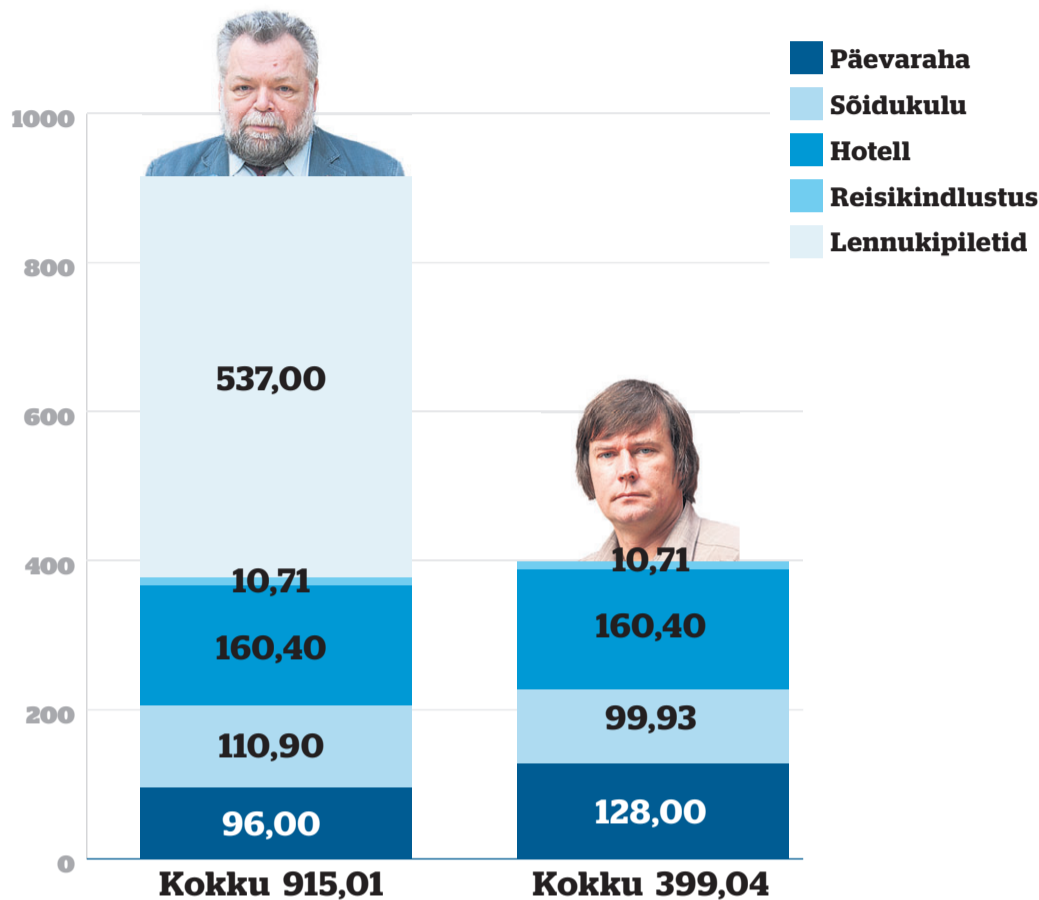

Kolga-Jaanis töötasid tänava koos torumehed ja tee-ehitajad, sest korraga uuendati nii veetorustikku kui ehitati alevikku läbiivat uut teed.

MARKO SAARM

KULUTUSED

Volikogu esimehele Tarmo Loodusele (vasakul) ja abilinnapeale Ardo Agasillale hüvitatud kulud Saksamaal Herfordis peetud rahvusvahelistel hansapäevadel osalemise eest

Allikas: Viljandi linnavalitsuse rahandusamet

SKANDAAL

Eksmeer: mehed, makske raha tagasi!

KARL-EDUARD SALUMÄE
karl.salumae@ajaleht.ee

«Ilmselt ei ole Viljandis jõudu, mis sunniks teid oma kohalt taanduma, aga olge siis nii palju mehed, et makske oma sõidupiletid ja komanderinguraha tagasi,» ütles endine linnapea, praegu linnavolikogus opositsiooni kuuluv eksmeer Malle Vahtra Viljandi volikogu kolmapäevasel istungil.

Mehed, kellest jutt, olid mõistagi linnavolikogu esimees Tarmo Loodus ja abilinnapea Ardo Agasilla ning põhjus, miks Vahtra nende poole pöördus, Saksamaal Herfordis rahvusvahelistel hansapäevadel juhtunu.

Nende endi otsustada

Agasilla linnavolikogu istungil ei viibinud, küll aga oli kohal Loodus, kes esines kolme-minutilise sõnavõtuga, milles palus juhtunu pärast veel kord vabandust ning leidis, et oleks linna esindajana pidanud tagasihoidlikumalt käituma.

Eile soovis Tarmo Loodus

endise linnapea sõnavõttu kommenteerides jääda napisõnaliselt ning sedastas, et pole ettepaneku üle edasi mõelnud. Sel nädalal välislahetusel viibivat Ardo Agasilla ei õnnestunud Sakalal eile tabada.

Nii Loodus kui Agasilla kuuluvad Isamaa ja Res Publica Liitu. Selle erakonna Viljandi linnavolikogu fraktsiooni esimees Jaak Pihlak ütles, et raha tagasimaksmine jääb nende endi otsustada ning fraktsioon neid kuidagi survestama ei hakka.

«See on ennekõike meeste südametunnistuse küsimus,» võttis Pihlak kokku.

Ka Reformierakonna fraktsiooni esimees Tiit Jürmann leidis, et valik on Looduse ja Agasilla enda teha ning temal on kõrvalseisjana väga raske öelda, kumb samm kohasem oleks. Olles pisut järele mõelnud, kaldus Jürmann siiski sinnapoole, et parem oleks raha tagasi maksta.

Keskerakonna fraktsiooni esimees Aleksander Müür jäi küsimuse peale, kas tema Malle Vahtra ettepanekut toetab või mitte, esiti pikalt mõttesse. Siis lausus ta, et see on raske küsimus. «Nad siiski ajasid oma asja ära,» lausus Müür pärast pausi ning täpsustas, et peab silmas Viljan-

di linna esindamist hansapäevade ametlikus osas. Lõpetuseks leidis Müür, et kõige mõistlikum oleks vahejuhtum üleüldse unustada, ning viitas eelolevatele valimistele.

Kui palju kulutati?

Viljandi linnavalitsuse rahandusameti juhataja Mariika Aaso esitatud andmete põhjal suureneks linna kukkur juhul, kui Tarmo Loodus ja Ardo Agasilla otsustaksid kõik neile kinnimakstud kulud tagastada, 1314,05 euro võrra. Aaso toonitas aga, et selle summa sees on üksnes need kulud, mis tema teada on kõnealuste meeste lähetusega kindlalt seotud. Nimelt on ka seda projekti juhtinud ametnik sel nädalal välislahetuses.

«Ma ei saa anda sajabrotendilist garantiid, et pole veel mõnda kuuluarvet, mis peaks teie soovitud nimekirjas olema, või on midagi, mis peaks olema jaotatud isikute vahel teistmoodi,» kirjutas rahandusameti juhataja eile Sakala päringule vastates.

Sakala andmeil sõitis Ardo Agasilla Herfordi hansapäevadele oma autoga Taanist, kus ta oli puhkust veetnud. Sel põhjusel ei ole tema kulutustes lennupileteid, küll aga on kütusekulu.

Politsei jälgib hoolega kooliaja alguse liiklust

AIVAR AOTÄHT
aivar.aotaht@ajaleht.ee

Tavapäraselt pööravad korralvõimurid kooliaasta alguse puhul liikluseohutusele suurt tähelepanu ning neile asuvad appi naiskodukaitsjad.

Viljandi politseijaoskonna juht Alvar Pähkel ütles, et 1. septembri hommikust alates püüab politsei end võimalikult nähtavaks teha ning valvata liikluseohutuse järele koolide ja tiheda liiklusega kohtades.

«Erilise tähelepanu all on Viljandi ühisgümnaasium,» märkis ta. «Võib eeldada, et sinna sõidab rohkem autosid ning tekivad ummikud.»

Pähkel rääkis, et Viljandi politseijaoskond on nädala töögraafikut koostades lähtunud just kooliaja algusest. Enamik korralvõimurite tööle läheb hommikul tööle pool tundi tavapärasest varem ehk kell 7.30.

Selle järele, et lastel oleks turvaline kooli minna, valvavad politseinikud lisaks

Viljandile ka mitmel pool mujal maakonnas. Samas nentis Pähkel, et hõreda liiklusega väikeste maakoolide juurde korralvõimureid ei saadeta.

«Politsei pöörab kooli alguse puhul liiklusele suuremat tähelepanu kõikjal Eestis, nagu see on viimastel aastatel kombeks,» täiendas ta.

Ühtlasi viitas Pähkel, et koolide juures kiirust ületavaid ja muul moel koolilaste liiklemist ohustavaid juhte karistades on politsei karm.

Koolilaste liikluseohutusele hoiavad korralvõimurid tavalisest suuremat tähelepanu nädala vältel. Pühapäeval, 1. septembril on neile Viljandis abiks ka munitsipaalnaiskodukaitsjad.

Naiskodukaitsja Sakala ringkonna instruktor Piret Taim ütles, et nemad aitavad lapsi ohutult üle tee. Välja on vaadatud viis ülekäigurada, mille juurde läheb korda hoidma üheksa naiskodukaitsjat.

Taim lisas, et naiskodukaitsja on sedasi kooliaasta algust Viljandis turvanud 2008. aastast.

Parklas suitses auto

Eile hommikul sai häirekeskus teate, et Viljandis Tallinna tänava ääres asuvas Anttila parklas suitseb auto.

Teade laekus häirekeskusele kell 9.52 ning sündmuskohale jõudnud päästjad selgitasid välja, et Volkswagen Passatil oli süttinud katalüsaatori kate. Lõuna päästekeskuse kommunikatsioonijuh

juhi Marek Kiige sõnul kõrvaldati akujuhtme eemaldamisega muu süttimisohu ning väike põleng kustutati veega. Kell 10.10 lahkusid päästjad sündmuskohalt.

Et sõidukite tulekahjude põhjusi päästameet ei uurinud, ei osata ka selle põlengu täpset tekkepõhjust nimetada. (Sakala)

Eesti juurtega kunstnik avas aktifotode näituse

JOHAN-KRISTJAN KONOVALOV
sakala@ajaleht.ee

Kolmapäeval avas Eestis sündinud, kuid Prantsusmaal üles kasvanud luuletaja ja kunstnik Tarah Montbélialtz Kondase keskuses aktifotode näituse «Hermann Johanni nägemus».

Kunstniku sõnul on fotod

inspireeritud tema sidemest Eesti ja siit pärit suguvõsaga. Töödega loodab ta tähelepanu juhtida eesti kultuuris peituvale ohvrimeelsusele ja teiste kultuuride ülistamisele. Lisaks on fotod kummardus esimesele Eesti soost naiskulptorile Hilda Orgusaarele.

12. septembril loeb Montbélialtz enda kirjutatud luuletusi kohvikus Fellin.

Pariisis elav ja töötav Tarah Montbélialtz avas oma esimese näituse Viljandis. Tema ema ja isa on pärit Eestist.

ELMO RIIG

MÄLESTIS

Muinsuskaitse pani sõjameeste rahula renoveerimisele käe ette

RANNAR RABA
rannar.raba@ajaleht.ee

Ülemöödunud aastal Viljandi Vanal kalmistul alanud Vabadussõjas langenute matmispaiga renoveerimine võib jääda pooleli, sest muinsuskaitseamet ei luba linnal sealset hauamomenti välja vahetada.

Nagu paljud teised vabadussõdalaste rahulad, langes ka Viljandi hauaplats 1945. aastal kommunistlike rüüstajate ohvriks ning okupatsiooni ajal lainetas seal üksnes hein. Kui laulva revolutsiooni päevil kohta ennistama hakati, valiti piirete, hauatahvlike ja samba materjaliks Saaremaa dolomiit, nagu see oli olnud ka originaalil.

Paraku ilmnes mõne aja möödudes, et kodumaine poorne kivi pole kaugeltki nii vastupidav, kui oli loodetud. Müürid ja plaadid kippusid möranema ning aja edenedes pudenes neist aina sagedamini kilde. Lisaks määrus detailide valgema kiisanud pind, nii et seda ei õnnestunud puhataks saada ei füüsilise jõu ega keemiliste abivahenditega.

Hõimuvendade graniit

Nii lükkaski linnavalitsus 2011. aastal käima ühiskalmistu järkjärgulise uuendamise. Esmalt vahetati 17 993 euro eest välja kõik 42 hauatähist. Eelmisel aastal kulutati veel 22 866 eurot ning vahetati välja põlvkõrgune ääris platsi kolmes küljes. Osa kuldust võttis enda kanda kaitsemis-teerium.

Välimaks edaspidist lagunemist, kauplesid linnajuhid muinsuskaitseametilt välja loa valmistada uued detailid graniidist, mis on tunduvalt vastupidavam kui dolomiit. Viljandi muuseumi direktor ja Vabadussõja uurija Jaak Pihlak nõudis seejuures, et tööde tegija kasutaks tingimata siinsamas Soomes hõimuvendade lõigatud kivi, mitte mõnest anonüümsest Hiina kaevandusest pärinevat materjali. Nii ka tehti.

Et aga ka kõige heledam Soome graniit on Saaremaa dolomiidist tumedam, mõjub väljavahetamata hauasammas nüüd ülejäänud kõrval võõrkehana. Sestap tahaksid linnajuhid ja ka muuseumi direktor mälestuspaiga tervikliku ilma taastamiseks lasta uue tähise teha graniidist.

«Üks asi on värvierinevus ning teine see, et praegune sammas on samuti üsna nigelas seisukorras,» rääkis Pihlak. Seejuures tuletas ta meelde, et veel enne ametlikku avamist 1991. aastal püüdsid pahatahtlikud tegelased tähist põrgumasinaga õhkida. Ehkki see neil ei õnnestunud, nihkusid massiivsed blokid kärgatuse mõjul paigast ning need tuli oma kohale tagasi suruda.

Praeguse Vabadusristi alumises osas haigutab suur pragu. Lisaks on hauatähise enda vuugivahed algusest peale lõhenema kippunud, sest veel enne selle avamist 1991. aastal proovisid väidetavalt punaarmee vormi kandnud tundmatud mehed seda õhku lasta.

Eesti nimekamate Vabadussõja uurijate sekka kuuluva Jaak Pihlaku arvates on vastupidavast Soome graniidist valmistatud hallid tahvlid ja piirded igati vabadusvõitlejate rahula väärilised ning platsi tervikliku hea väljanägemise nimel tuleks samast materjalist teha ka Vabadusristiga tipnev samm.

2 x ELMO RIIG

See aga annab tänaseni vuu-gikohtades ilmneva pragunemise näol tunda. Samuti lõhestab selgesti nähtav pragu samba tipus olevat Vabadusristi.

Kaitse all

Kohalike meeste plaan kogu platsile värske väljanägemine anda võib siiski liiva joosta, sest muinsuskaitseamet astus mõne aja eest langetatud otsusega sellele vastu ega ole vahepeal peetud läbirääkimistest hoolimata soostunud järeleandmisi tegema.

Peamine, millele ameti otsuse allkirjastanud restaureerimis- ja arendusosakonna juhataja Ilme Mäesalu rõhub, on see, et sammas on mälestisena kaitse all ning seega lubab seadus seda üksnes parandada, mitte aga välja vahetada. «Olles tutvunud mälestussamba seisukorraga kohal, tõdesime, et see on val-

davalt rahuldavas seisukorras ning restaureerimistöödega on võimalik likvideerida tekkinud defektid ja tagada mälestussamba pikaajaline säilimine,» seisab pealinnast Viljandisse läkitatud vastuses.

Jaak Pihlak tunnustab, et kui näpuga seaduses järke ajada, oli ametil keeldumiseks alust. Samas rõhutab ta, et seadused on tehtud inimeste jaoks, mitte vastupidi. Seega peaks olema tema meelest võimalik taies vajaduse korral kaitsealuste objektide nimekirjast eemaldada.

«Tuleb silmas pidada, et tegu pole originaaliga, mis kannaks endas eriti suurt ajaloolist väärtust, vaid fotode järgi tehtud koopiaga. Seega piisaks täiesti, kui säilitada rist näiteks naabruses asuvas Pauluse kirikus. Nii hoiaksime mälestuse 1990. aastate rahvaalgatusest elus, kuid saaksime hauaplatsile taas terviklikult ilusa väljanägemise.»

Jaak Pihlak rõhutas, et Vana kalmistu vabadussõdalaste hauaplats ei ole lihtsalt üks paljude seast ning see peaks andma õiguse siin vajaduse korral ka erandlikult käituda. Tema sõnul ei saa jätta arvestamata, et koht kannab ka tänapäeval endas viljandlastele väga suurt tseremoniaalset tähendust, sest sinna kogunetakse pärgi panema ja kõnesid pidama kõigil suurtel riiklikel pühadel.

Ilme Mäesalu ütles, et Viljandi hauaplatsil tehtavat tuleb käsitleda just nimelt kogu Eesti kontekstis. «Mulle meeldiks, kui tekiks üleriigiline arutelu selle üle, kas me nüüd, kui taasiseseisumisest on kaks kümnendit möödas, võime toona tehtu koopiast loobuda ja soovi korral need uutega asendada. See poole üksnes Viljandi küsimus.»

Jaak Pihlaku palvel on kõnealune teema septembris koguneva muinsuskaitse nõukogu koosoleku päevakorras.

ARVAMUS

ILME MÄESALU, muinsuskaitaja

Et nii mõnigi laulva revolutsiooni päevil tehtud rekonstruktsioon jätab nii teostuse kui materjali poolest soovida, peame otsustama, kuidas neisse suhtuda.

Tegu on põhimõttelise ja üle-eestilise küsimusega, mistõttu oleks mul hea meel, kui tekiks laiem ühiskondlik arutelu. Nii nagu Jaak Pihlak ei saa rääkida kõigi viljandlaste eest, ei saa muinsuskaitseamet üksikisolekut õelda, kuidas asjad tingimata käima peavad.

Lõvi Leo juhatab koolijütsid liiklusesse

ÜLLAR PRIKS
yllar.priks@ajaleht.ee

Homme kell 12 ootab tuntud politseimaskott lõvi Leo koos abilistega kõiki pisikesi koolijütsi ja nende peresid Päikesekillu perekeskusesse liikluspäevale. Igale tublile osalejale antakse tunnistus ja koolimineku puhul pisike kingitus.

Liikluspäev «Turvaliselt kooliteel» saab teoks maanteeameti, politsei- ja piirivalveameti Viljandi osakonna noorsoopolitsei ning perekeskuse koostööna. Oma panuse on andnud ka Viljandi linnavalitsus. Liikluspäevast osavõtt on peredele tasuta.

Mittetulundusühingu Päikesekillu Perekeskus juhataja esimees Kristel Kadakas ütles, et projekti idee on tulnud aktiivsetelt lapsevanematelt, kes tunnevad muret peagi omal käel tänavatel liiklema hakkavate laste turvalisuse pärast.

«Loomulikult võib küsida, kas turvaliselt liiklema õpetamine polegi lapsevanema enda ülesanne. On. Ent tihti ei oska tavaliselt autojuhtidena ringi liikuvad vanemad jalakäijana liikluses õigesti tegutseda. Ka nende teadmised tahavad aegajalt värskendamist,» rääkis Kadakas. Just seepärast otsustatigi homsesse liiklustundi kutsuda lapsed koos vanematega.

«Koolini pole enam pikalt jäänud. On õige aeg üle vaadata ja meelde tuletada, kuidas turvaliselt kooliteel hakkama saada,» sõnas Kristel Kadakas.

Loengu peab maanteeameti liikluskasvatuse talituse juhtivspetsialist Sirli Leier.

Liikluspäeva politseipoolne eestvedaja, Viljandimaa ennetusteenistuse vanemkonstaabel Elerin Tetsmann teatas, et esmalt ongi kavas loeng ohutust liiklemisest koos ilmestava pildimaterjaliga. «Seejärel jagame lapsed rühmadesse ning lähme nendega reaalsesse liikluskeerisesse ja õpetame, kuidas ohutult liikluses osaleda,» lausub Tetsmann.

Liikluspäeva sisu eest hoolitsevad Kadaka sõnade kohaselt politsei ja maanteeameti esindajad. «Perekeskus viib osalised kokku ja koordineerib koostööd. Pisikesed tunnistused, mis päeva lõpuks lastele antakse, teeme ka meie,» selgitas Kadakas.

«Linnavalitsus toetab meid selle sündmuse korraldamisel rohkem moraalselt,» märkis ta. Lapsed saavad tema ütlemist mööda linnaisadelt koolitee alguse puhul uued kirjutusvahendid.

Viljandi linnavalitsuse avalike suhete spetsialist Jorma Sepp avaldas kahetsust, et välislahetuse tõttu ei saa lastega kohtumisel isiklikult osaleda ei abilinnapea Ardo Agasild ega haridus- ja kultuuriameti juhataja Tiivi Tiido, kuid kinnitas, et linnavalitsus annab oma panuse pisikeste kingituste näol.

GÜMNAASIUM

Uus ilus koolimaja on rõõmuks õppijale ja kaunistuseks linnale

MARGUS HAAV
margus.haav@ajaleht.ee

Avajad astuvad eesusest sisse ja koristaja lahku samal ajal tagaküljest — nii iseloomustab Viljandi gümnaasiumi direktor Ülle Luisk piltlikult olukorda, mis ootab uues koolis ees 1. septembril.

Kokku on veel kruvida mööblit, tubli autokoorem toole ja laudu saabub lähematel tundidel. Tegemist jagub veelgi, kuid kõigest hoolimata pole vähimatki takistust selleks, et palju kõneainet pakkunud gümnaasium osalt tuliues, osalt renoveeritud majas tööd alustaks.

6,5 miljonit eurot

Selle summa eest on veidi rohkem kui aasta jooksul rekonstrueeritud muinsuskaitsealune vana koolimaja ning ehitatud uus õppehoone. Senise Valuoja kooli kohale on kerkinud ligi 5400 ruutmeetri suurune maja, mis on valmis vastu võtma esimesed 475 õpilast. Tegelikult mahuks majja õppureid isegi 600, aga see tähendaks, et iga tool oleks sõna otseses mõttes loetud.

Juuli algul andis aktsiaselts Oma Ehitaja hoonekompleksi Riigi Kinnisvara aktsiaseltsile tähtjaks üle. Algkoolihoonet restaureerides ja juurdeehitist kavandades lähtus arhitektuurbüroo Salto kontseptuaalselt

1920. aastatel osalt realiseerunud, kuid pooleli jäänud koolihoone projektist. See arhitektuurbüroo on muide pälvinud rohkem auhindu kui ükski teine Eestis.

Ligi 3300 ruutmeetri suuruse juurdeehitise arhitektuurlahendus peab silmas krundi eripära. Gümnaasium on platsi sisse võtnud piki tiigiäärt. Ida-läänesuunaline asend tagab hea ja loomuliku valguse.

Mõlemad majad on saanud ladinakeelse nime. Üks on Honesta ehk Austusväärne ja teine Nova ehk Uus.

Uue lõhn

Peauksest sisenejale tungib ninna uue maja meeldiv lõhn. Kohe fuajees seisab vägev seifi meenutav metallkapp. Selgub, et see on keemiaklassi teisel korrusel ootav magnetluga hermeetiline kapp, mis on kõigele lisaks plahvatuskindel.

Kooli direktor Ülle Luisk võtab Sakala vastu mõni päev enne kooli algust just sealsamas, vahekorrusel paiknevas fuajees.

«Siit on hea alustada: uue maja loogika paistab hästi silma,» selgitab ta. «Liikuda saab nii ülemisele kui alumisele korrusele.»

Ülemine korrus on traditsioonilisem, seal paiknevad klassiruumid. Need on üldjuhul arvestatud 36 või 20 õpilasele. Igas klassis on heli- ja esitlustehnika ning lisaks tavajärgelisele valgele interaktiivne tahvel. Neljas klassis on erandkorras ka kriiditahvlid. Õpetajate kinnitusele on mõnda infot parem edasi anda just sel vanamoodsal tahvelpinnal.

«Mul oli võimalus projekti valmistamise faasis istuda arhitekti büros Tallinnas ning pidasime koos aru, millised lahendused klassides võiks olla,» räägib Luisk. «Alati on vaja panipaiku ning nii ongi meil tahvlite alla paigutatud pikk kapp. Klasside tagumistesse seintesse on samuti kapid ehitatud.»

Igale õpilasele on mõeldud ka oma lukustatav koolikapp. Need on maja mitmes osas, kokku on neid 585. Koolikott sellesse kappi ei mahu, küll aga osa õpikuid või tahvelarvuti.

«Kogu mööbel majas on Pil-

Moodsa arhitektuurekelega koolimajas on üks põhilisi pilgupüüdajaid 120 meetri pikkune avar ja valgusrikas ühisruum, kus fantaasiaküllastel trepistikel on igapäev võimalik originaalsete istumisvahendite abiga endale mugav koht leida.

5 x ELMO RIIG

le Lausmäe sisearhitektuuri büroo valitud,» märgib Luisk.

Kunstklassis on savipõletusahi ja ning koolimaja idee konkursi kavandid, millest saavad samuti nähtlikud õppevahendid.

Hoone vanas osas asub üks tore klass, kus lisaks kunagisele autentsele põrandale on kasutatud ajastutruid värve. Põrandalauad ei ole seal siledaks lihvitud, vaid on säilitatud konarused ja oksakohad. Esmapilgul võib see paljudele harjumatu näida, kuid igal juhul on väliditud sageli taastamistuhinas ette tulevat põhiviga, et paarikümne sentimeetri paksused põrandalauad lihvitakse groteskelt peegelsiledaks. Ka puudust seinapiirded on kenasti pruunid nagu 85 aastat tagasi.

Terviklik ruum

Kui Nova teise korruse heleda mööbliga sisustatud klassiruumid on moodsad ja hubased, siis alumine korrus on seevastu midagi väga efektselt ja koo-

lides seninägematut. Seinast seinani on pikkust ei rohkem ega vähem kui 120 meetrit ning kõik see on avatud ruum! Efekt on mõjus.

Sellel aatriumi- ja kosutus-alal on puhkeruumid ning raamatukogu ja lugemissaal. Trepid ja astmestikud on lahendatud originaalselt ja võimaldavad teha õppetööd ning korraldada suuri kogunemisi.

Arhitektuurbüroo vältis siin tavapärasest keskse aatriumi ja kitsaste ühenduskoridoridega lahendust ning koondas ühtekokku kõik avalikumad laadi funktsioonid. Astmikpüramiidi meenutav trepistik on fantaasiarikas. Saab puhata, suhelda või tundideks valmistuda. Või miks mitte ka tunde pidada!

«Loodan, et võimalus õppida koolis, mis on lisaks õppekorraldusele ruumiliselt läbimõeldud ja ainulaadne, võib olla isegi intrigeeriv ja radikaalne,» on öelnud Salto arhitektuurbüroo arhitekt Ralf Lööke.

»

Loodan, et võimalus õppida koolis, mis on lisaks õppekorraldusele ruumiliselt läbimõeldud ja ainulaadne, võib olla isegi intrigeeriv ja radikaalne.

RALF LÖÖKE,
arhitekt

Kogu maja astmestikel hakkavad paiknema spetsiaalsed treppidel istumiseks mõeldud alused, mida on sadakond. Neid võib kasutada õige mitu moodi ja nagu direktor on juba tähele pannud, on lapsed need kiiresti omaks võtnud. Just selles ruumis peetakse ka 1. sep-

tembril avaaktust, mida internetiülekanne abil võivad jälgida kõik huvilised.

Samal korrusel asub ka kohvik-söökla. Joogi- ja söögi-automate uues koolis olema ei hakka. Direktori sõnul pole seal lihtsalt plaanis raaskamiskultuuri arendada. Koolis hakkab tööle oma toitlustaja, nii Viljandis kui mujal Eestis tuntud koolide toitlustaja Baltic Restaurants Estonia.

Uues koolimajas on nii õhku ja avarust kui optimaalsust. Direktor teab rääkida, et viimase kuu jooksul on seda vaatamas käinud paljud Viljandi 1. algkooli, edasise Valuoja kooli vilistlased. Kõik on väljendanud rahulolu.

«Kõige erilisem on uus hoone ise oma ruumilahendusega,» on Ülle Luisk veendunud. «Teist sellist ehitamisvõimalust koolimajadel Eestis niipea ei tule. Teised riigikoolide majad renoveeritakse olemasolevatest ja ruume seal ju ümber ei paigutata. Ja muidugi oleme erilised meie ise.»

Üks, mis ei vii kuhugi. Tegemist on mälestusega vanast sööklast.

Õpilaspiletis on peidus magnetluku võti, millega peauksest sisse pääseb.

Pilk köögi poolele. Ultramoodne sisustus ja vana hea puust möla.

Võõrkeelte klass on sama sisustusega nagu kõik ülejäänud klassiruumid.

Viljandimaal esimesse klassi astuvad lapsed

Abja gümnaasium

Laura Adamson
Aron Arras
Erko Ilson
Meribel Jõgi
Elyse Järvelaht
Gregor Kaasike
Kermo Kaasiku
Kendra Kallisto
Ursula Kask
Meril Koha
Mia-Brigitta Kommer
Emily Lapun
Tehvan Marjapuu
Robin Paarmann
Siim Prants
Ekke Rahu
Rainis Raudam
Miko Reimann
Rivon Riigor
Angelika Tukk
Kaisa Varik

August Kitzbergi nimeline gümnaasium

Getter Aalmaa
Rauno Adamson
Rivo Allsoo
Kevin Einstein
Maarit Esko
Keitlin Hallik
Nele-Liis Kadak
Cristofer Kopp
Karl Mattias Kuusk
Keitlin Lillepeska
Marit Muska
Maria-Elisa Odem
Janno Oks
Elise Pajo
Rebeka Paju
Robin-Rein Pau
Adriana Piisner
Taavi Rehema
Tanel Rehema
Eneli Siimann
Andro Sömmer
Kaili Tiidu
Kermo Tiidu
Markus Vahtramäe
Markus Villem
Sander Virit

Halliste põhikool

Erki Abermann
Emili Gaston
Hugo Matthias
Kristjohann
Tauri Meel
Hanna-Bell Riigor
Helina Suurpuu

Heimtali põhikool

Karl Ariva
Reigo Hunt
Kairit Kannel
Alex Karu
Andra Karu
Mari-Liis Koovit
Remy Martin Kõiv
Jaanus Kõll
Henry Küper
Erik Maksimov
Martin Mägi
Mirt Mändoja
Karita Naaber
Kauri Orason
Ralf Rennit
Kevin Zuntov
Kristin Vaigla
Rainar Vessmann

Holstre põhikool

Kevin Andrejanov
Juliana Becker
Ott Hubel
Henri Kivistik
Mirtel Lensin
Günter Tedet
Maxim Tekkel

Kalmetu põhikool

Mihkel Altsaar
Daniel Enders
Nathan Dane Joakit
Lumme Marie
Juhkamsoo
Elevi Läätis
Laura-Liisa Maasikas
Sereli Marandi
Riivo Meremaa
Mirtel Mutli
Rasmus Oja
Joosep Poolakese
Raoul Reinsoo
Markus Sillaots
Risto Sirg
Steven Valtšuk

Kildu põhikool

Janar Ait
Dannar Gross
Meeri Sarapson
Mikk Siren
Loreena Veermets

Kirivere põhikool

Annabel Berg-Jürgens
Endrik Jürgenson
Jaan Oskar Kalmus
Analene Liiver
Laura-Liisa Meinberg
Kerstin Randla
Arko Marten Siim
Anna-Liisa Soolind
Reimo Soots
Gabriel Stern
Urmo-Osvald Villem
Gert-Andri Voolaid

Kolga-Jaani põhikool

Jan Andre Kalev
Oskar Koldmets
Ralf Liivak
Andri Lomp
Johannes-Külvar Lomp
Rinette Pappel
Lauri Soll
Kardo Tamm
Kendra Tasane

Kõpu põhikool

Joosep Imala
Jarmo Kaukvere
Kertu Kändla
Bianca Laur
Markus Maidre
Karola Rõand

Kärstna kool

Teni Kaurov
Tevi Kaurov
Laura Lumiste
Miia Tomp

Leie põhikool

Alar Ant
Disandra Karjus
Renee Raadiik
Miia Sass
Rasmus Vaher
Airi Vahr

Mõisaküla kool

Birgitta Anniko
Cäroly-Lisette Kadak
Lauri Sõstra
Sten-Markus Tisler
Tommy Trumberg

Olustvere põhikool

Mihkel Gerdt
Elis Hekki
Eugen Madison
Mairo Mikk
Andri Ojaste

Paistu kool

Anete Adalberg

Maanteeameti spetsialistid jagasid Tarvastu vallas kooliteed alustavatele lastele teadmisi liiklusohutusest. Maavalitsuse andmetel läheb tänava Viljandimaal kooli 450 last. ELMO RIIG

Kooliminejad õppisid pliiatsipeol ohutult liiklema

Lapsevanem kinnitas oma võsakese turvavõõga auto tagaistmele ja istus ise ette. Siis haaras ta roolist ning juba veidi aja pärast keerlesid nad koos sõidukiga maa ja taeva vahel, rattad kord üleval, kord allpool. Viimaks jäi auto pidama katusele.

Mõlemad jäid siiski terveks — tegu oli pliiatsipeole kohale toodud maanteeameti ümberpööratava autoga. Nimelt enne, kui paarikümnele Tarvastu vallas kooliteed alustavale lapsele kingiti helkureid, pliiatseid ning Mulgi värvi- ja luuleraamatuid, räägiti nii neile kui nende vanematele liiklusohutusest.

«See on siin traditsiooniks kujunenud,» ütles maanteeameti juhtivspetsialist Sirli Leier.

Ta nentis, et enne kooli algust on maanteeameti inimestel tihe graafik, ning lisas, et kõige muu kõrval üritavad nad õpetada hoolivust. Tarvastu valla ettevõtmist, kus omavalitsus õnitleb peresid laste esimesse klassi mineku puhul, nimetas Leier aga ainulaadseks.

Peale ümberpööratava auto oli maanteeamet Tarvastu pliiatsipeole kaasa võtnud kaldtee-turvavõõ-, peatoe- ja kokkupörke kaalu-stendi ning teoks sai ka jalgratta vigursõit. (Sakala)

Ranno Kirss
Helena Kolga
Elise Koppel
Viktooria Mettus
Suzette Püss
Karolina Soopa
Janeliis Tali
Alvar Vainura
Karoline Volkov

Puiatu lasteaed-kool

Janno Lihtsa
Kaspar Rahnu
Marko Rääk

Ramsi lasteaed-kool

Oliver Persidski

Saarepeedi kool

Liisa Bolšakov
Kristiina Jakk
Keiro-Kristjan Oja
Lii-Sandra Ruzitš
Hugo Soo
Marleen Uha
Annemari Vaar
Jan-Erik Veiper
Õnne Triinu Villem

Suislepa lasteaed-alkkool

Sandra Kaur

Laura Kuldsepp

Suure-Jaani gümnaasium

Henri Grünberg
Kelly Haava
Angeelika Hendrikson
Tanel Jakobson
Triin Jaska
Andra Jürmann
Marek Kaljurand
Gerda Kester
Romet Kivi
Ramon Koort
Andre Liik
Triinu Lipp
Marietta Melani Müllär
Romet Ojasoo
Pille-Riin Pelt
Rasmus Põdra
Simone-Haydee Soolo
Herman Särk
Henry Tikut
Maiko Tõkke
Sander Turner

Sürgavere kool

Berit Bekker
Rikardo Ehala
Kaspar Kolomets
Reneli Leiten
Kretelis Mägi
Taavi Reimann
Rauno Savolainen

Kirke Katrin Vingisaar

Tarvastu gümnaasium

Isabel Ilves
Kevin Järv
Kaspar Jürgenson
Kert Kessa
Marleen Kiisler
Rasmus Lepp
Laura Leppikus
Emmali Marksoo
Sandra Markus
Lisandra Orumets
Ragnar Randver
Marta Reilson
Andra Liisa Reimaa
Jarmo Resen
Karl-Hendrik Saar
Andrea Särg
Tauri Tafenau
Berit Vaarman
Lily-Ann Maria Verbeek

Tääksi põhikool

Kristen Kibe
Laura-Liisa Kibe
Gita Roosileht
Silver Säde

Viiratsi kool

Oliver Karro
Richard Krushajev
Danree Kurika
Mait Mäe

Ingriin Nuut
Lucas Puškarenko
Rasmus Raud
Pernel Saar
Annika Salum
Tuuli Türk
Kristjan Vinnal

Viljandi Jakobsoni kool

I-a klass
Sigward Aasa
Sandra Ardel
Galvin Järs
Marcus Kaasik
Marta-Liisa Kivikas
Sander Kruglov
Karl Mathias Leivategija
Sten Lohk
Kristjan Maiste
Brit Martin
Helerin Mets
Roland Mitt
Ott Orav
Annelly Padu
Henri Paul
Markus Põru
Kaisa Rei
Romet Reichenbach
Travis Sova
Urbel Stern
Kättriin Suurhallik
Geiro Tamm
Anette-Liis Udris
Trevor Kaur Ugiin

Rihard Vahter
Maarek Vettiik

I-b klass

Lisete Haljasoks
Artjom Jaskevits
Rasmus Ronin Jõgi
Liisi Jänes
Maarja Kaas
Sten-Marten Kaljula
Joosep Karu
Stella Kimmel
Liisa Kivilaan
Markus Kivipõld
Maria Kuura
Rasmus Kõuhkna
Sten Lõhmus
Ats Erik Mitt
Hedvig Puusaar
Rainis Reimann
Elis Roosaar
Carolina Sammul
Melissa Sepp
Kertu Sikk
Diana Zarubin
Reelika Talts
Rene Talts
Kimon Volkov
Mattis Volt
Sander Väljots

I-c klass

Helin Brikis
Keiti-Lisett Grahv
Eva Mia Jaansoo

Klaid Järs
Kauri Jürine
Anette-Mirell Kallas
Mathilde Kallaste
Kaarel Kauts
Hanna Koks
Merili Käsper
Diana Loodus
Markus Madisson
Mariann Märka
Krislin Naudre
Laura Nõmmeloo
Robin Pabunen
Miia Palanen
Getter Rahnel
Liselle Riiner
Linda Rink
Liya Rogolevskaya
Eliise Siimon
Tauri Tolk
Kättriin Uibo
Martti Vahemaa
Selina Vekliina
Emma Vilberg

Viljandi Kaare kool

Erki Abermann
Mariann Asuküla
Milana Frolova
Laura Lisett Kangur
Marek Liivoja
Oliver Persidski
Gemo Robin Rohtla

Viljandi kesklinna kool

I-a klass
Tristan Aleksandrov
Elis Allev
Adele Alver
Sandra Argel
Karl Art Johann Asu
Max Hristjuk
Annabel Imala
Jaana Kaldma
Kennert Kesalo
Stiina Kiisler
Laura-Liisa Kolomets
Ada-Marie Kullat
Annabel Lember
Sten Markus Lohu
Noora-Liisa Mändmets
Andres Pell
Romeo Pikand
Peeter Jaak Pius
Harly Pärnamägi
Auguste Radzeviciute
Kristofer Ruus
Jonas Rätsep
Katriin Marii Sereda
Teili-Liis Suvi
Anna Loore Undla
Rosette Liis Uus

I-b klass

Aimar Alksnis
Liis Allik
Helena Marie Hannus
Liisa Haug
German Izjumov
Anete Jaakson
Rasmus Kaljurand
Sten Markus
Karpovski
Marta Keldo
Kelly Mirell Kiuru
Carlis Kuimets
Kennet-Koit Kukkur
Helena Kõrge
Maarja Kährrik
Marten Liiv
Johanna Madleen
Lond
Reine Mardim
Miia Margaret Miilmaa
Oliver Mäemees
Mia Paju
Kris Puusepp
Marion Lisel Pärnsalu
Merit Sirg
Karmo Soomets
Anni Tamm
Lene Varula

Viljandi vaba waldorfkool

Marten Kaljuve
Ekke Mikelsaar
Mesike Lee Millistfer
Ekke Jaan Sarv
Heleri Stutsilov
Madis Suits

Võhma gümnaasium

Kadri Koitmäe
Kelly Mozgovoi
Jade Leann Väljaots

I-c klass

Sass Anier
Herda Hendrikson
Katerina Herma
Reimo Jürjo
Karmen Kaljurand
Egle Karming
Jorgen Kaur
Gregori-Robert Kilp
Kaisa Riin Kingo
Joonas Kusmin
Britta Lehestik
Maur Lienthal
Mariann Papagoi
Laureen Plumberg
Vanessa Pock
Kevin Puu
Isabel Põldma
Keiti-Lisett Reining
Margus Saul
Laura Sootna
Armin Šinkartšuk
Ingel Madleen Tiitus
Tommi Timpson
Robin Toom
Elisette Tõnisalu
Jaan-Paul Varik

Viljandi Paalalinna kool

I-a klass
Sireli Crisella Abel
Juhan Abermann
Silver Ilter
Agnete Lota Jõgis
Maria Bianca Kiiler
Karl Johannes Krotov
Karl Sten Kuga
Reelika Kuus
Kirsi Käosaar
Elerin Leppik
Roosi Öie Merits
Kermo Muttel
Reena Orav
Mihkel Pihlak
Kevin Puhkan
Kenver Tšekun
Ketrin Tšekun
Marlene Tõnissaar
Annabel Vahtra
Johanna Miia Visnapuu
Hannes Vridolin

I-b klass

Martin Kalmet
Heleri Kasekamp
Markkus Kaup
Hanna Grete Kool
Ruben Kurg
Ly Lindepuu
Verjaana Lund
Airo-Sten Maalmeister
Kert Mätas
Lisette Niilus
Ingo Ott
Athena Maria Peterson
Romet Pihl
Marius Raudsepp
Sandra Saharov
Sten Ronan Siiman
Marta Soro
Hendrik Subi
Christian Daniel Säde
Marissa Heleen Tõigast
Lisett Valdmaa
Kristofer Valk

TEEMAD

Toimetaja TIINA SARV, 433 0052, tiina.sarv@ajaleht.ee

116 111

Õöpäev läbi võib helistada tasuta lasteabi telefonil 116 111. Nõu antakse kõigi murede, välja arvatud terviseprobleemide puhul.

VÕIMALUS

Inimese keha räägib rohkem, kui me kuulata oskame

TIINA SARV
tiina.sarv@ajaleht.ee

Nii mõnigi Sakala toimetuse töötaja on kolleeg Kaie Mølterilt ühe või teise tervisehäire korral abi saanud. Tema enda sõnul algas kõik kinesioloogia õppimisest.

«Kinesioloogia on tõhus eneseabisüsteem, mis põhineb Hiina energiaõpetusel ja lähtub sellest, et inimese tervis sõltub tema eluenergia vabast voolust,» selgitab Kaie.

Kinesioloogia järgib vana Hiina põhimõtet, et tervis on saavutatud alles siis, kui kõik inimese elus on energeetiliselt tasakaalus ja kooskõlas.

Niisuguse eneseabisüsteemi juurde kuulub lihastestimine, mis on universaalne meetod saada keha käest vastuseid.

«Selgitame, mis on kehale kõige sobivam. On arste, kes sel moel täpsustavad patsiendile sobivaid ravimeid või toidulisandeid. Samuti on võimalik kindlaks teha, milline toit või muud ained ei mõju inimesele hästi,» räägib Kaie.

Ma ei võtaks seda juttu kuigi tõsiselt, kui poleks ise temalt peavalu puhul abi saanud.

«Oh, see on see kõige peal-misem pind, punktmassaaž,» ütleb Kaie kaelasoonte mudimise kohta, mis mind valust vabastas.

«Enne punktide masseerimist selgitan lihastestiga tavaliselt välja, mis kehale vajalik on, millist piirkonda üldse puudutada,» seletab ta. «Teinekord aga polegi seda tarvis ja abi saab näiteks hoopis värvilisest valgusest.»

Nõrk lihas

Tegelikult pole kinesioloogia midagi ennenägematut. Selles on kokku pandud mõned Hiina meditsiini põhimõtted ning tänapäevane lähenemine lihaste kaudu.

«Hiina meditsiin on suur ja sügav teadus, aga USA kiropraktik Georg Goodhart leidis võimaluse, kuidas kasutada mingit osa nendest teadmistest koos lihastestimisega. Seda avastust võiks isegi võrrelda le-

gendiga Newtonile pähe kukunud õunast. Nimelt märkas Goodhart, et jääkülma vee joomine põhjustab ühe kindla lihase nõrgaks muutumist,» kõneleb Kaie.

Tema sõnul tuleb lihastestimisega järjepidevalt tegelda, sest muidu kaovad õige tunnetus ja vilumus lihase antud vastuseid lugeda.

Eestis töötab kinesioloogina kolm inimest: Malle Raus ning arstiharidusega Viigi Viil ja Kuiki Sulg. Õppinud on seda kunsti aga päris paljud, kes nüüd saavad ennast ja oma lähedasi aidata.

Teine õpetus, mida Kaie kasutab, on metameditsiin. See püüab leida haiguste algseid tekkepõhjusti ja aidata mõista, milline emotsionaalne konflikt võib sümptomite taga peituda. «Emotsiooni teadvustades ja vabastades saab inimene oma tervenemist toetada,» sõnab ta.

Kui kõik seni puudutatu on üsna lihtne ja arusaadav, siis edasine läheb asjasse pühendamatu juba müstika valdkonda.

Hiljuti sai Kaie Mølter tunnistuse, et on läbinud õpingukursuse süsteem-fenomenoloogilises nõustamises ja perekonstellatsioonides. Märkates mu imestunud-pessimistlikku pilku, ta muigab. Palun lihtinimesele arusaadavalt ära seletada, mida see kõik tähendab.

«Inimene sünnib perekonda ja moodustab nendega, kes on elanud enne teda, aga ka nendega, kes tema ümber elavad, süsteemi, milles igal lülil on kindel koht. Kuidas see tervise hoidmisele kaasa aitab? Näiteks mu pea valutab, aga seansil selgub, et see pole alanud otseselt minust, vaid tegu on ülekantud tunde väljendusega. Et oleme süsteemis, kanduvad teatud tingimustel tunded üksteisele üle,» jutustab Kaie.

Ta toob veel ühe näite ülekantud tunde. «Laps tahab ema juurde joosta, aga komistab ja hakkab nutma. Isa vihastab olukorra peale ja suunab oma tunded emale: miks too lapsega ei tegele? Isa emotsiooni põhjustas laps, aga tunde kanti üle emale.»

Küsimusele, kuidas saada aru, et tegemist on ülekantud tundega, vastab Kaie: «Meetod annab selleks võimaluse.»

Ta selgitab: «See võib kõlada küll positiivsena, aga meie psühholoogist õppejõud Mihail Burnjašev teeb kõva tööd, et meetod saaks tõendus põhiseks, et seda hakataks õpetama ka Euroopa riiklikes ülikoolides, nagu Moskvas juba tehakse.»

KAIE MÖLTER

Kõnealune tehnika on Kaie

Kaie Mølter teeb punktmassaaži, mis leevendab valu.

ELMO RIIG

jutu järgi pärit Saksamaalt, kuhu see jõudis Aafrikast. Seal misjonärina töötanud Bert Hellinger nägi, kuidas põlisrahvad seda kasutavad, ja tal tekkis asja vastu huvi. Nüüd on Hellinger kogu maailmas tuntud ning tema pere- ja organisatsioonikonstellatsioonide meetodit kasutavad tuhanded psühhoterapeudid.

Kaie ütleb, et selle meetodi selgeksammiseks ei ole vaja mingeid erilisi võimeid, seda tuleb lihtsalt õppida ning kõige parem on asja tuumani jõuda grupiga, kus juhendaja abiga leitakse ühiselt häda põhjus.

«Kui inimene asjale lõpuks pihta saab, on tal sellest suur

abi. Tal võivad tekkida mõtted ja ideed, kuidas olukorda muuta.»

Mõni tervisehäire, näiteks peavalu, võib olla põhjustatud valedest eluvalikutest, mõne geneetilise tagamaaga häire võivad vallandada psüühilised üleelamised.

Inimene ise vastutab

Pärimise peale, kas ei või juhtuda, et alternatiivsetelt ravijalt lahendusi lootes jäetakse abi otsimata päris arstidelt ja kui lõpuks nende juurde jõutakse, on haigus süvenenud, rõhutab Kaie: «Mina ei ravi kedagi. Ma ainult aitan käivitada inimese enesetervenduslikke

jõude. Vastutuse oma tervise eest peab võtma igaüks ise. Isegi arsti juurde minnes pole mõtet suhtumisel: siin ma olen, tehke mind terveks.»

Kaie kogemust mööda pöörduvad alternatiivmeditsiini esindajate poole sageli need, kes on juba arsti juures käinud ja kuulnud, et neil pole midagi viga, või kellel ei ole leitud põhjust, mis vaevusi tekitab.

Lõpetuseks võib nentida, et maailm on värvilisem, kui me arvata oskame. Aafrika hõimude iidsetel tarkustel või aastatuhandetevanusel Hiina meditsiini põhinevad meetodid võivad aidata ka tänapäeva eurooplasi.

Leia aega koos lastega puhata

Kooliaasta on algamas. Sel puhul on asjakohane vanematele meelde tuletada, et laps vajab pingelisel ajal tuge ja tunnustust ning kindlat päevarežiimi.

Koolipsühholoog Kristiina Raud ja biokeemia-professor Mihkel Zilmer on andnud nõu, kuidas õpilase päevakava õigesti korraldada ja milliseid toitumis-põhimõtteid järgida. Nad on lapsevanematele (või vanavanematele, kes välismaale raha teenima suundunud ema ja isa asemel üha sagedamini laste eest hoolitsema jäävad) jaganud järgmisi häid soovitusi.

Lapse kodune õpikeskkond peab olema rahulik ja turvaline. Raske on keskenduda ja saada häid tulemusi täis suutetatud toas, kus mängib teler.

Kuulake ja toetage last. Kui vaja, andke nõu. See on vanematele ja kindlasti ka õpetajatele suur tunnustus, kui laps oma probleemidega nende poole pöördub. Lisaks aitab ärakuulamine lapsel endal luua pilti oma elust ja kogemustest.

Hoidke kooliga kontakti, suhelge klassijuhatajaga. Nii on võimalik vältida eba-meeldivaid üllatusi veerandi lõpul.

Tavakooli vaimsest ja füüsilisest pingest vabanemiseks võiks õpilasel olla mingi kõrvaltegevus: huviring, muusika-, kunsti- või spordikool. Seal tekkivad sõprussuhted ja kogtav tunnustus pakuvad lapse enesehinnangule tõhusat tuge. Üleväsimuse all kannatavale lapsele võiks anda vahel harva loa koolist puududa.

Õppiv, arenev ja kasvav laps vajab vähemalt kaheksa tundi uneaega. Samuti mitmekülgset ja tasakaalustatud toitu. Hommikusöök peab kindlasti sisaldama süsivesikuid, mida saab näiteks putrudest, jogurtist, leivast ja piimast. Hommikul tuleks hoiduda rasvastest vorstivõileibadest. Lõunasöök võib olla kõige tugevam. Öhtusöök peab olema kerge ja mitte liiga hilja, nii ei häiri see und ega riku hommikust söögiisu.

Kodu peab olema avatud lapse klassikaaslastele ja sõpradele, et nood tunneksid end oodatud külalisena. See aitab ennetada lapse vajadust veeta aega tänaval ja koguneda kampsadesse. Samas peavad küllaskäigud jääma mõistlikkuse piiridesse.

Kui vähegi võimalik, muutke nädalavahetused puhkepäevadeks ja võtke koos lastega midagi toredat ette. Ja muidugi armastage oma lapsi sellisena, nagu nad on. (Sakala)

Esmaspäev, 2. september

09.55 Terevisioon*
11.55 Maahaigla
12.40 Rock Summer 25, 3/9*

06.00 Punased roosid, 583/800*
06.45 Daltonid
07.10 Tom ja Jerry

06.15 Joonissarjad
07.55 Armastus võidab, 114*
08.55 Kirgede torm, 1709*

09.30 Teelekursioon, etv2
4/12. 10.00 Minuscule.
13.05 Waterloo Roadi kool.

09.00 Seitsmesed suvesadamas.
09.30 Kodu keset linna 5, 22*.
10.00 Kutsuge Cobra 11 1, 41*.

09.00 Doktor Oz*. 09.50 Gordon Ramsay köögisaladused, 20/40*.

09.20 Teisaldajad*. 09.45 Kliikitähed*. 10.10 Rannavalve.

Teisipäev, 3. september

09.55 Terevisioon*
11.55 Maahaigla
12.40 Osoon*

06.00 Punased roosid, 584/800*
06.45 Daltonid
07.10 Joonissarjad
07.55 Reporter*

06.15 Joonissarjad
07.55 Armastus võidab, 115*
08.55 Kirgede torm, 1710*

09.00 Ringvaade*. 10.05 etv2
Waterloo Roadi kool.
11.00 Väike maja preerias.

08.30 Seitsmesed uudised.
09.30 Kodu keset linna 5, 23*.
10.00 Kutsuge Cobra 11 1, 42*.

09.00 Doktor Oz*. 09.50 Emmerdale, 1*.

09.20 Conan, 85*. 10.10 Rannavalve. 11.00 Jututuba.

Kolmapäev, 4. september

06.55 Terevisioon
09.00 Holby City haigla
09.55 Terevisioon*

06.00 Punased roosid, 585/800*
06.45 Daltonid
07.10 Joonissarjad
07.55 Reporter*

06.15 Joonissarjad
07.55 Armastus võidab, 116*
08.55 Kirgede torm, 1711*

09.00 Ringvaade*. 10.05 etv2
Waterloo Roadi kool.
11.00 Väike maja preerias.

08.30 Seitsmesed uudised.
09.30 Kodu keset linna 5, 24*.
10.00 Kutsuge Cobra 11 1, 43*.

09.00 Doktor Oz*. 09.50 Emmerdale, 2*.

09.20 Conan, 87*. 10.10 Rannavalve. 11.00 Jututuba.

Neljapäev, 5. september

06.55 Terevisioon
08.55 Holby City haigla
09.55 Terevisioon*

06.00 Punased roosid, 586/800*
06.45 Daltonid
07.10 Joonissarjad
07.55 Reporter*

06.15 Joonissarjad
07.55 Armastus võidab, 117*
08.55 Kirgede torm, 1712*

09.00 Ringvaade*. 10.05 etv2
Waterloo Roadi kool.
11.00 Väike maja preerias.

08.30 Seitsmesed uudised.
09.30 Kodu keset linna 5, 25*.
10.00 Kutsuge Cobra 11 1, 44*.

09.00 Doktor Oz*. 09.50 Emmerdale, 3*.

09.20 Conan, 89*. 10.10 Rannavalve. 11.00 Jututuba.

Reede, 6. september

06.55 Terevisioon
08.55 Holby City haigla
09.55 Terevisioon*

06.00 Punased roosid, 587/800*
06.45 Daltonid
07.10 Joonissarjad
07.55 Reporter*

06.15 Joonissarjad
07.55 Armastus võidab, 118*
08.55 Kirgede torm, 1713*

09.00 Ringvaade*. 10.05 etv2
Waterloo Roadi kool.
11.00 Väike maja preerias.

08.30 Seitsmesed uudised.
09.30 Kodu keset linna 5, 26*.

09.00 Doktor Oz*. 09.50 Emmerdale, 4*.

09.20 Conan, 90*. 10.10 Rannavalve. 11.00 Jututuba.

Laupäev, 7. september

07.30 Animasarjad
08.55 Meie inimesed: Ljuba
09.20 Minuscule

06.30 Matsakas beib
07.15 Reporter*
08.10 Imeline võlunkunst

06.00 Hommikuraadio
07.10 Totaalne muutumine
08.10 Ameerika otsib

09.30 Koolitants 2012. etv2
09.55 Baleriin Angelina*.

09.00 Uus tüdruk 1, 19. 09.30 Uus tüdruk 1, 20.

09.00 Ameerika tippmodell. 14, 9/13. 09.55 Staariminitid.

08.15 Hiromant 2. 10.05 NCIS Los Angeles*.

Pühapäev, 8. september

07.30 Animasarjad
08.35 Piip ja Tuut hoivad Eesti lippu kõrgel

06.10 Rooli võim*
06.35 Mf. Inga Lindström*
08.10 Joonissarjad

05.40 Kirgede torm, 1206-1207
07.25 Joonissarjad
09.00 Uus tüdruk 1, 21-22

09.00 Mf. Röövlirahnu Martin. 10.15 Tatonka lood*.

07.40 Totaalne muutumine: kodu eri 6, 184.

05.45 Minu Kreeka köök. 06.10 Mf. Elukarussell*.

08.15 Hiromant 2. 10.05 NCIS Los Angeles*.

VABA AEG

Toimetaja KAIE MÖLTER, 433 0041, sakala@ajaleht.ee. Kuulutused tel 433 0062, kuulutused@sakalajakirjastus.ee

ÜRITUSED

Viljandi Jaani kirikus on täna kell 15 algavale kooliaastale pühendatud kontsertmõttisklus. Esineb vokaalkvartett Improloo. Pikk tänav 6.

Saarepeedi laululaval on 31. augustil kell 15 suvelõpupidu lastele. Kohal batuut, jäätisebuss, pakutakse pannkooke, lastega tegelevad muinasjututegelased, suurematel lastel võimalus sõita ATV-ga. Info tel 523 4605.

Viljandi vanakraamiturg on 31. augustil kell 10 Raekoja ja Köhleri pargis ning Laidoneri platsil. Üritus on tasuta ja eelregistreerimiseta. Lisainfo tel 5667 5930, 522 5296 või e-postiga viljandi.vanakraamiturg@mail.ee.

NÄITUSED

Paistu rahvamajas ja raamatukogus saab 31. augustini vaadata näitust «Looduse aasta foto 2011».

Viljandi raamatukogu kojulaenutusosakonnas on 31. augustini avatud näitus «Viljandi lugudes ja lauludes» ning lasteosakonnas raamatunäitus Ellen Niidust «Suur suislepappu». Tallinna tänav 11/1. Tel 433 8660.

Karksi valla kultuurikeskuse esimese ja teise korruse fuajees

ning sinises saalis saab 2. septembrini näha näitust «Loodusfoto 2012».

Viljandi linnagaleriis raamatukogu kolmandal korrusel on 3. septembrini Haapsalu graafilise disaini festivali näitus «Eesti kultuuriplakat 2013». Tallinna tänav 11/1.

Kondase keskuses näeb 15. septembrini Anna Wildrose'i kollaaži- ja assamblaažinäitust «Sinine, valge, punane», 22. septembrini Kaarina Staudinger-Loppukaare maale müstilistest olevustest «Õised olevused» ning 22. septembrini Soomes elava kunstniku Tatjana Bergelti kollaaže «Keele ilu» ja Urve Küttneri «Visioone». Püsiekspositsioonis on Paul Kondase maalilooming Viljandi muuseumi kogust. Pikk tänav 8, Viljandi. Tel 433 3968.

Sakala keskuse fuajees näeb 28. septembrini Evi Kauri maale. Tallinna tänav 5, Viljandi.

Abja kultuurimaja Mulgi Ukuvaka ruumes on septembri lõpuni pärandkultuuri aastale pühendatud näitus «Oh aegu ammu-seid». Avatud tööpäeviti kella 11–17.

Viljandi muuseumis on 5. oktoobrini Viljandi huvi- ja kunstikooli õpilaste ühishäitus «Mustrimängud». Johan Laidoneri plats 10. Tel 433 3316.

Viljandi muuseumis on vaadata Viljandi huvi- ja kunstikooli õpilaste ühishäitus «Mustrimängud».

Mõisaküla raamatukogus näeb Eesti Vabariigi 90. aastapäevaks valminud rändekspositsiooni «Eesti riiklikud teenetemärgid». Näitus annab ülevaate Eesti riiklike teenetemärkide ajaloo ja tänapäevast. Eksponeeritud on hulk haruldasi ning rahvale tundmatuid dokumente ja fotosid. Väljapanekut koostades on kasutatud lisaks rahvusraamatukogu kogudele Eesti filmiarhiivi, Eesti riigiarhiivi ja Eesti ajaloomuuseumi materjale. Näituse

koostanud Lea Hein ja kujundanud Tiiu Laur. Raamatukogu on avatud E, K, N, R kella 10–17 ja T kella 12–19, L ja P suletud. Info tel 436 4103.

Suure-Jaani külalistemajas saab näha Valev Seina maalinäitust «Jaanist miiklipäevani». Ilmatari tänav 3-a. Tel 551 5932.

NIMEPÄEV

Tänased nimepäevälised on Emil, Mello, Meljo ja Miljo.

NALJAD

Tüürimees on hädas karsklasest kapteniga, kes tema kallal muudkui norib. Enne mereleminekut teeb tüürimees vaid tagasihoidliku lahkumisenapsi, kuid kapten kirjutab logiraamatusse, et tüürimees oli purjus. Järgmisel päeval on tüürimehe kord logiraamatut täita. Kui kapten seda loeb, läheb ta vi-

hast siniseks. Logiraamatus seisab: «Täna on kapten kaine.»

Mees saadab naise poodi kartuleid ostma. Naine lähebki, aga jääb koju tulles auto alla. Hiljem helistab mehele sõber ja pärib: «Mis sa siis nüüd teed?» Mees vastab: «Ma ei tea, makarone vist.»

LÄKI LAADALE!
VASTEMÕISA LAAT 2013
toimub pühapäeval, 8. septembril 10-17 rahvamaja juures

Ajakava
10.00 Laada avamine. Laata juhik RAIMO AAS
11.00 Teatrikese lasteetendus "Kolm suurt soovi" suures saalis
12.00 Kultuuriprogrammi laadaplatsil
13.00 Suur laada OKSJON (laupäev algab 10 senti)
13.30 Spordimängud

- * võrkpall
- * tänavakorvpall
- * täpsusviikid
- * vankriratta veeretamine
- * palju põnevaid mängu peale nende

10-sendi LOTERII
NB!!!
Õnnelikule piletiomanikule 100-eurose peavõit kõigest 10 senti eest!!!
Lisaks palju pisemaid võite.

Lisaks:
* Batuut
* Ratsufamine Tori hobustega
* Lille- ja käsitöönäitused
* Avatud on puhvetid
* müügil õhupallid, suhkruvatt ja jäätis + kaubad igale maitsele

Laata toetab Suure-Jaani Vallavalitsus

Põhitegevus on aga loomulikult kauplemine (info ja registreerimine 5264590)

E. KIRJANIK	ANUM	LINN USA-S	RÖNTGEN	HÕIMURAHVA LIIGE	SAMUTI	TÜRGI DIIVAN	... LUTS	REANI-MEERIMA
VEISELIHA-PRAAD								
...KRUVI			LOOMA SELJAS					
NÄITAB ELUSOLEKUT			VAIKSE VIHMA HÄÄL		VOLGA LISAJÕGI			
EKSA-	VEELOOM				PUU...			
	IDEAAL							
KÕIGE OLEMAS-OLEVA ALUS	AUTOMARK	AMEERIKA DOLLAR	RELIGIOON	MÄNGUASI	LIITUM	KÕIGE ROHKEM	ÕELDAKSE ALTARI EES	VARANDUS
							NAISENIMI	PISARSILMI
LIHATOIT				ELUTEE				LIITER
								KÄRSSNINA
								RUTEENIUM
								NAISENIMI
EI SOBI SEA SELGA				ELADESKI				KASUTOOV
				RULL-LAUD				MAO HÄÄL
JÕGI SIBERIS		ROHUMAA PRANTSUSE HELILOOJA			POOL-VÄÄRISKIVI			
					KÜBE			
VIIEKÜMMNES	PRUUN-VETIKAS				LEIVAVILI			VANUS
	PERELIIGE				USKUMATU ASI			ONJU?
MÕISTUS (MURDES)			TEISE NIMEGA (LD. K.)					
			LEHEKÜLG			ROHTNE ÕLITAIM		TELLUUR
USKUMA					TIBUTAMA			
					SÜD			
KABE				LÖHNAINE KONTSENT-RAAT				

SÜRGAVERE LAADAPÄEV
7. septembril kultuurimaja platsil.
Laada avamine kell 11.00.

VÕRRIDE VÕIDUSÖIT
Töötoad, õnneloos, esinemised, ajalootund, hobusesõit, atraktsioonid lastele, avatud muuseum ja EMHI torn.

RAMMUMEHE VÕISTLUS!
Kell 21 tantsuõhtu KARL MADISEGA.
Pääse 5 €, kuni 16-aastastele tasuta.
Kauplemise info ja registreerimine tel 5591 2439 (Imbi).

SÜRGAVERE KÜLA SELTS
www.syrgavere.ee

**OÜ Eesti Metsnik
ostab üle Eesti
parima hinnaga**

**metsamaad,
kasvava metsa
raieõigust ja
metsamaterjali.**

Tel 504 6774

**Kuulutusi
ja leinateateid
saab tellida**

24h

internetis

www.sakala.ajaleht.ee

KINNISVARA

Pere otsib 2-3-toal korterit Viljandis. Tel 5685 8128.

Soovin üürida 2-toal ahik korteri. Möbleerimata, pesemisvõimalusega, omanikult. Tel 5863 2376.

SÕIDUKID

Ostame sõidu- ja maastikuautosid. Tel 5555 8120.

TEENUSED

Autoklaaside müük, paigaldus ja parandus, ka kaskokindlustuse juhtumid. OÜ Car-Fix, Riia mnt 54-b, tel 433 7789, e-post carfix@carfix.ee.

Ehitus ja remont. Tel 515 2726.

Kaardid ennustavad. Tel 900 1727, h 1,09 €/min, 24 h.

Kaev- ja planeerimistööd ekskavaator-laaduriga. Info ja tellimine tel 5551 3306.

Metallitööd: väravad, aiad, piirded. Tel 517 5265.

Ohtlike puude raie ja puude hooldustööd. Tel 5686 6157.

Piksekaitsetööd. Tel 5667 4254, www.piksepoisid.ee.

Puit- ja krohvrajade värvimine, survepesu. Tel 5190 7192.

Teeme renoveerimis- ja üldehitustööd. Tel 512 8636.

Traktor Avant 630, kühvel, kopp, augupuur. Tel 5362 9519.

Üks suu, nii vana
kui mullake,
see on mu ema,
mu mullake...

Lahkus meie kallis ema, vana-ema, vanavanaema ja ämm

LINDA KOTSAR

17. XI 1915 — 28. VIII 2013

Mälestavad lapsed ja lapselapsed peredega.

Ärasaatmine laupäeval, 31. augustil kell 14 kodus.

Avaldame kaastunnet Kati Pellile kalli ema

AINO MATSONI

kaotuse puhul.

Männimäe Selveri kollektiiv

Südamlik kaastunne Katile perega kalli ema ja vanaema

AINO MATSONI

kaotuse puhul.

Jana, Anu, Airi ja Ruth

Malberg Arenduse OÜ METSÄ ÜLESTÖÖTAMISTEENUS

Valmet 860,1 ja MTZ 82 harvesteri- ja mootorsaelõikus

- materjalide ost • lankide kokkuost
- kraavide ja teeäärte puhastamine võsast
- võsahakkimine • muru niitmine
- trimmeritööd • muruplatside rajamine
- vasarniidukiga niitmine

Teeme teie metsad korda! Kuulutus ei aegu!
Tel 5254 732, 5533 835

TÄHE Baar & Peosaal

Kaks saali, 80 ja 50 kohta.

Posti t 6, tel 433 3155

Catering suveüritustele.

Peo- ja peielaudade ettetellimine ning info
tel 501 9674, e-post feldmann@feldmann.ee.

TÖÖ

Mõisakülas asuvasse ilusalongi vajatakse juuksurit. Kiire! Tel 5199 5094.

MUUD

Korvtöstuki (12 m) rent, 25 € / 24 h. Tel 5832 3649.

LOOMAD

Müüa ühe- ja kaheksakuiseid karkalamaime. Tel 521 0351.

METSAMATERJAL

Ostan palke, paberipuid ning kasvavat metsa. Tasu kohe. Metsa ülestöötamine ja vedu. Tel 557 0483.

PÕLLUNDUS

Maiste talu aiand müüb maasi-kataimi «Polka» ja «Sonata». Tel 511 2586.

Müüa loomajahu. Tel 5664 3630.

Müüa toidukartulit, rukist, otra ja kaera. Tel 5344 2671.

Ostan traktori T-40A või T-40AM, võib vajada remonti. Tel 510 3410.

Undi talu pakub teravilja ja rapsi koristusteenust, samas ostame kasvavat teravilja ja rapsi. Info tel 523 6399.

MÜÜK

Kask katlasse 28 €/rm. Tel 5867 6780.

Kuiv lepp ja saar. Tel 5551 4204.

Kuivad ja toored küttepuid. Tel 502 9596.

Mälestame head endist töökaaslast
AINO MATSONIT
Meie südamlik kaastunne tütardele peredega.
Eha, Siina, Astra, Malle ja Elvi

Südamlik kaastunne Aitale perega kalli

AINO MATSONI

kaotuse puhul.

Perekond Melotškov

Armas Aita! Südamlik kaastunne kalli õe

AINO MATSONI

kaotuse puhul.

Leili

Müüa lõhutud tooreid küttepuid Mustla piirkonnas. Tel 523 6399.

Kuivad kütteklotsid al 20 €/m³, puit- ja turbabrikett. Vedu. Hulgi soodushinnad. Tel 506 8501.

Kuiv lepp võrgus. Tel 511 1177.

Lepp, haab, kask, saar. Tel 502 3686.

Lõhutud küttepuid. Vedu. Tel 433 3130, 523 8503.

Müüa lõhutud küttepuid ja kütteklotse 40 l võrkotis, hind 1,50 €. Tel 5683 0454.

Pakitud kütteklotsid ja kamina-puud. Vedu tasuta. Tel 433 3130, 523 8503.

Pakitud turba- ja puitbrikett alusel. Vedu. Tel 433 3130, 523 8503.

Pohl 20 €/ 10 l. Tel 5685 9360.

TEATED

Hatha jooga algajatele alates 3. septembrist teisipäeviti kl 18.30—20 Päikesekillu perekeskuses Posti t 24. Lihtsad ja tõhusad harjutused rahustavad ning vabastavad liigese- ja seljavaludest. Paindumus ja varasem kogemus pole olulised. Kaasa võtta matt ja mugav riietus. Info tel 5349 2361, Piia.

Viljandi vanakraamiturg on laupäeval kl 10 raekoja pargis.

Mälestame
SALME KOIKI
Avaldame kaastunnet omastele.
Paistu vallavalitsus

Mälestan
ASTA HÄRMI

ja avaldan kaastunnet omastele.

Endine kolleeg Dagmar turu kaubamajast

Südamlik kaastunne Aureile perega kalli

MARIKA MUTTIKU

kaotuse puhul.

Anneli ja Kalev

LAENUK TAGATISEGA JA ILMA

**Trimo Investments –
kiire ja lihtne asjaajamine!**

Helista **TASUTA** telefonil
800 2424.

Tähelepanu! Tegemist on finantsteenuse reklaamiga. Tutvu tingimustega ja konsulteerige tasuta tel 800 2424. Krediidivõime määratakse näide: 5000 € / 60 kuud – 47%.

AVATUD UUS JALATSIKAUPLUS!

Mulgi Marketi
II korrusel
(Jakobsoni t 2, Viljandi)

E-R 9-17, L 9-15

Head kliendid!

Vaatamata suurele remondile ja segadusele meie majas ootame teid endiselt Centrumi I korrusel.

Meie juurest leiame kõik kooliks vajaliku!

**Tallinna t 24, Viljandi.
Tel/faks 435 4041.**

Ühinenud Ajalehed

Elu on kohalik!

AS Ühinenud Ajalehed on meediaettevõtte, mille põhitegevus on suuremate Eesti maakonnalehtede – Pärnu Postimees, Sakala, Virumaa Teataja, Järva Teataja ja Valgamaalane – väljaandmine. Samuti kirjastame tasuta ajakirju 60+ ja Osuti, anname välja maakondlikke koolilõpetajate kogumikke Koolilõpp ja osaleme muudes kirjastusprojektides. Meie tooteportfellis on 10 kaubamärki ja üle 29 eri toote. Meie reklaamimüügikäive on üle 2,3 miljoni euro aastas. Toimetused ja kontorid asuvad Pärnus, Viljandis, Rakveres, Paldiskis ja Valgas, ettevõttes töötab 145 inimest.

Otsime oma arenevasse 17-liikmelisse müügimeeskonda aktiivset

TIIMIKAASLAST

Eesti suurim kohaliku meedia ettevõtte AS Ühinenud Ajalehed pakub tööd **müügispetsialistile**, kelle eesmärk on saavutada professionaalsus reklaami alal ja rakendada seda igapäevatoos klientidega suhtlemisel.

Mida müügispetsialist teeb:

- suhtleb aktiivselt olemasolevate ja uute potentsiaalsete klientidega
- tutvustab meie tooteportfelli ning konsulteerib ja nõustab kliente parimate valikute tegemisel
- mõtleb kliendiga kaasa ja pakub vastavalt kliendi vajadustele erinevaid reklaamivõimalusi
- räägib kaasa olemasolevate toodete arendamisel, uute toodete väljamõtlemisel ja elluviimisel

Eduka kandidaadi eeldused on:

- ambitsioonikus seada endale kõrgeid eesmärke ja neid saavutada
- iseseisvus ja hea planeerimisoskus
- väga hea eneseväljendus- ja argumenteerimisoskus
- aktiivne ja positiivne ellusuhtumine
- ausus ja usaldusväärsus
- õppimisvõime ja enesearengusoo
- meeskonnas töötamise oskus
- väga hea suuline ja kirjalik eesti keele oskus, inglise ja vene keele oskus suhtlustasandil
- korrektne välimus
- autojuhiloa olemasolu

Valituks osutumise puhul pakume:

- nüüdisaegset ja dünaamilist töökeskkonda tänapäevases meediaettevõttes
- ametile vastavat motiveerivat palgasüsteemi: põhipalk + tulemuspalk
- nädalast talvepuhkust lisaks põhipuhkusele
- tööks vajalikke kaasaegseid kommunikatsioonivahendeid
- arendavat ja vaheldusrikast töökogemust
- tööalaseid koolitusi
- usaldust ja tegutsemisvabadust
- intelligentseid kolleege ja toetavat meeskonda
- ettevõtte spordiseltsiga liitumise võimalust

Töö asukoht: eelistatavalt Viljandi. **Tööle asumise aeg:** niipea kui võimalik.

Tööaeg: täistööaeg.

Motivatsioonikiri ja CV saata

hiljemalt **23.09.2013** e-posti aadressil **jane.barbo@ajaleht.ee**

Lisainfo tel **526 3578**

Ühinenud Ajalehtede missioon on teha parimat kohaliku ajakirjandust Eestis. Meie visioon on olla kogukonna arvamusi ja eesmärki on olla lugejatele ja reklaamitellijatele esimene eelistus. Ühinenud Ajalehtede tugevuseks on kohalikkus, vastutustundlikkus, inimesekeskus ja avatus ning areng. Ettevõtte kuulub Eesti suurimasse meediakontserni AS Eesti Meedia, mis on omakorda osa Euroopa juhtivast meediaettevõttest Schibsted ASA. Rohkem infot ettevõttest **www.ajaleht.ee**

Arvuti-, büroo- ja hobikaubad
Rakvere - Viljandi - Jõhvi - Pärnu - Narva - Tallinn - Tartu
Osta otse www.itshop.ee mugavalt ja kiirelt kaup koju kätte

SUPERHEAD KOOLIPAKKUMISED

Hinnad soodsamad kuni -60%

Windows 8 ja vinge graafikaga
Sülearvuti Samsung 370R5E
nii koju kui kooli!

15,6" 1366x768 WLED laekraan
Intel® Pentium® 997 protsessor
4GB Operatiivmälu
500GB Kõvaketas
AMD Radeon HD 8750M Graafika
WiFi, Bluetooth, Veebikaamera, mikrofon
1xUSB 2.0, 1xUSB3.0
VGA, HDMI, mälukaardilugeja
Microsoft Windows 8 64bit
Kaal 1,99kg
Garantii 3 aastat!

~~450.00~~
399.00
Kuumakse: 11€/48 kuud

Soodne ja töökindel sülearvuti DELL Inspiron 15

15,6" HD (1366x768) WLED laekraan
Intel® Pentium® 2117U protsessor
4GB DDR3-1600 operatiivmälu
500GB 5400 rpm kõvaketas
8x DVD-/RW, Bluetooth, WiFi
2x USB2.0, 2xUSB3.0
HDMI/mälukaardilugeja
4 cell aku, kaal 2,3kg
Numpadiga ENG klaviatuur
Garantii 36 kuud
Ubuntu Linux tarkvara

Iga sülearvutiga
kingituseks
Golla sülearvuti kott
(väärtusega 49,90€)

~~399.00~~
319.00
Kuumakse: 9€/48 kuud

Võimas i7 protsessoriga
sülearvuti ASUS R500VJ DOS

15,6" WLED laekraan
Intel® Core™ i7-3630QM protsessor
4GB DDR3 1600mhz operatiivmälu
750GB kõvaketas, DVD-kirjutajaDL
NVIDIA GeForce GT 635M 2GB Graafika
WiFi b/g/n, võrgukaart, Bluetooth
veebikaamera, mikrofon
1xUSB 2.0, 2xUSB 3.0
VGA, HDMI, mälukaardilugeja
Altec Lansing® kõlarid
Kaal 2,68kg
Garantii 3 aastat!

~~749.00~~
639.00
Kuumakse: 18€/48 kuud

Tahvelarvuti Samsung Galaxy Tab 2 10.1 3G + WiFi
on täis multimeedia võimalusi kogu perele. Kõigile vanuserühmadele sobiva rikkaliku
multimeediasisuga Samsungi keskused (lugemine, muusika, mängud ja videokeskus)
on avakvalt hõpsalt ligipääsetavad. S Suggest! ja Android Market! abil, mis on
kättesaadavad ka vidinate kaudu, saab kogu pere
küllaga uusi rakendusi ja mängu.

~~450.00~~
319.00
Kuumakse: 9€/48 kuud

Tahvelarvuti Prestigio MultiPad 7" Ultra+
7 tolline 800 x 480 ekraan, Android 4.1, 1.0 GHz protsessor, 4 GB sisemälu +
MicroSD mälukaardi pesa, aku kestvus töös kuni 4 tundi

Sisaldab tarkvara: Google Play, Browser, Explorer, Gmail, E-Mail, Google Maps,
Office Suite, Blue, Facebook, Twitter, Youtube, eBook, Music, Video, Gallery, Calculator,
Calendar, FreeNote, Stock Alert, Barcode Scanner, Currency Converter, Angry Birds,
Chess Free, 250+ Solitaires, Camera, Skype, eReader Prestigio, SugarSync, OTA updates

~~149.00~~
79.00

7" Tahvelarvuti Samsung Galaxy Tab2 8GB

Tab 2 on täis multimeedia võimalusi kogu perele.
Kõigile vanuserühmadele sobiva rikkaliku
multimeediasisuga Samsungi
keskused (lugemine,
muusika, mängud ja
videokeskus) on avakvalt
hõpsalt ligipääsetavad

~~249.00~~
189.00
Kuumakse: 8€/30 kuud

APPLE Nutitelefoni iPhone 5

16GB sisemälu
Võrguvaba
Täiesti uus disain
Särav 4" Retina ekraan
Ülikiire andmeside
Võimas A6 protsessor
~~799.00~~
619.00
Kuumakse: 17€/48 kuud

SUUR KOOLIKAMPAANIA AUVINNALOOS

Ostes perioodil 15 august kuni 30 september ITshop-i kauplustes või veebipoest vähemalt 10 € eest osaled loosimises.
Loosi lähevad: Tahvelarvuti Samsung Galaxy Tab2 7", 2 vinget Spordikella Garmin Forerunner 70 ja 3 nutitelefoni jalgratta hoidikut

Efektset kõlarid ednet WATER Beats
USB toitega

~~29.80~~
24.90

Jabra Bluetooth peaseade BT2046

Reguleeritav helitugevus, Võimaldab ühendada
2 seadet samaaegselt, ooteaega kuni 10 päeva
Kõneaega kuni 8 tundi

~~25.90~~
17.90

Autolaadija USB Griffin 2xUSB 2x1000mAh

~~16.50~~
7.99

Tahvelarvuti nahast kaaned+ klaviatuur

Nahast kaaned koos klaviatuuriga tahvelarvutile. Võimalik kasutada
lauahoidikuna. Komplektis USB, miniUSB ja microUSB pistikud + pliiats.

7" arvutile
~~17.90~~
9.7" arvutile
~~18.90~~
10.1" arvutile
~~19.90~~

Kvaliteetse pildiga ViewSonic VA1911 monitor

~~89.00~~
69.00

Tindiprinter, skanner, koopiamasin

~~45.00~~
39.90

Kõrvklapid mikrofoniga

~~54.00~~
28.90

Kõrvklapid KOSS mirage

~~23.90~~
16.50
ELUAEAGNE GARANTII

Lauaarvuti Itshop I310

~~399.00~~
349.00
Kuumakse: 10€/48 kuud

SDHC Mälukaardid Eesti parimate hindadega

4GB ~~8.90~~ **5.40**
8GB ~~9.90~~ **6.60**
16GB ~~17.90~~ **11.90**
32GB ~~29.90~~ **20.90**

Mälupulgad

4GB ~~9.10~~ **4.90**
8GB ~~10.90~~ **6.90**
16GB ~~21.90~~ **10.90**
32GB ~~35.00~~ **20.90**

Kõige uuem navigaator Eestis:

~~199.00~~
159.00
Kuumakse: 8€/24 kuud

TASUTA ELUAEAGNE Kaardi-uuendus

Rakvere:	Rakvere:	Pärnu:	Tallinn:	Jõhvi:	Tartu:	Kohtla-Järve:	Viljandi:	Narva:
Müük ja hooldus	Jaemüük	Müük ja hooldus	Müük ja hooldus	Müük ja hooldus	Müük ja hooldus	Jaemüük	Müük ja hooldus	Müük ja hooldus
Rägavere tee 37 Tel. 322 3456 Mob. 51 30 349 Mob. 52 79 490 rakvere@itshop.ee	F.G. Adoffi 11 (Kroonikeskus) tel. 322 5410 Mob. 50 23 380 krooni@itshop.ee	Papiniidu 5A/1 (Silla keskus) Tel. 443 3141 Mob. 51 01 416 parnu@itshop.ee	Väike Paala 1 (Siemens maja) tel. 601 0000 Mob. 52 65 690 mustikas@itshop.ee	Narva mnt. 5 (Bussijaama vastas) tel. 335 6253 Mob. 51 77 755 johvi@itshop.ee	Ringtee 75 (Lõunakeskus) tel. 731 0737 Mob. 52 25 504 tartulk@itshop.ee	Järveküla tee 50c (Vironia kaubanduskeskus) +372 332 4135 Mob. 51 77 755 kohtla-jarve@itshop.ee	Lossi 22 (Hotell EVE lähedal) tel. 433 3122 Mob. 50 10 689 viljandi@itshop.ee	Tallinna mnt. 19c (FAMA keskus) tel. 356 6414 Mob. 52 71 493 fama@itshop.ee